

Hem och villa

Försäkringsvillkor 1 juli 2011

Folksam

Innehåll

Översiktlig information..... 5

A

Hemförsäkring 6

Var och för vem försäkringen gäller 6

Självrisiker 6

Egendomsskydd 6

Stöld och skadegörelse 8

Brand, blix, explosion med mera 11

Läckage 11

Översvämning, storm och hagel 12

Snötryck och andra naturskador 12

Skada orsakad av vilda djur 12

Transport- och trafikskador 12

Hushållsmaskiner..... 13

Merutgifter och hyresbortfall..... 13

Reseskydd 13

Överfallsskydd 18

Bostadsrättshemförsäkring 19

Tilläggsförsäkringar 20

Allrisk..... 20

Allrisk Extra 20

Allrisk special 21

Frimärken, mynt och sedlar 21

Resklar 21

Småbåt 23

Skog 26

Golf 31

Elrullstol 31

Borätt Stor..... 37

Borätt Liten..... 39

Studenthem..... 39

Studentolycksfallsförsäkring..... 39

Kollektiv hemförsäkring 45

Särskilt villkor 46

B

Villaförsäkring 47

Självrisiker 47

Egendomsskydd 47

Brand, blix, explosion med mera..... 48

Läckage 48

Översvämning 49

Storm, hagel, snötryck 49

Andra naturskador 49

Skada orsakad av vilda djur 50

Hushållsmaskin- och installationsskador..... 50

Glasruteskador 50

Stöld och skadegörelse..... 50

Vissa trafikskador..... 51

Byggnad under uppförande 51

Hyresbortfall 51

Saneringsavtal och försäkring
mot träskadeinsekter 51

Tilläggsförsäkringar 53

Husextra..... 53

C

Gemensamma villkor och upplysningar 55

Ansvarsförsäkring 55

Rättsskyddsförsäkring 56

Värderings- och ersättningsregler 60

Lös egendom 60

Byggnad..... 62

Tomtmark 65

Allmänna bestämmelser 66

Avtalet och premien 66

Om skada inträffar. 71

Vi vill att du ska vara nöjd 72

Adresser och telefonnummer 73

Översiktlig information

Före den egentliga villkorstexten får du i det här avsnittet en översiktlig information. När vi i villkoren använder orden ”du”, ”din” menar vi – om inte annat sägs – både försäkringstagaren och var och en av övriga försäkrade personer. Med ”vi” och ”oss” avses försäkringsgivaren.

Försäkringsgivare är Folksam ömsesidig sakförsäkring, organisationsnummer 502006-1619. Adress: 106 60 Stockholm.

Telefon: 0771-960 960. Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen och vår marknadsföring följer svensk lag.

Folksam ömsesidig sakförsäkring tillhandahåller i huvudsak försäkring för boende, motorfordon, djur och båtar. Omfattningen av din försäkring framgår av försäkringsvillkoren. Dessa tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan dig och oss sker på svenska. Om inte annat avtalats är försäkringstiden ett år.

Ångerrätt

När du tecknar försäkring genom ett distansavtal eller vid hemförsäljning har du enligt distans- och hemförsäljningslagen rätt att ångra köpet inom 14 dagar. Tiden räknas från det att avtalet ingåtts och du vid distansavtal fått information och avtalsvillkor eller vid hemförsäljning fått information om ångerrätt med ångerblankett. Om du ångrar dig måste du meddela oss. Vi har då rätt att kräva premie för den tid försäkringen varit gällande.

Uppsägning av försäkringen i förtid

Du får säga upp försäkringen under försäkringstiden till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också säga upp försäkringen

vid skada att upphöra inom 14 dagar. Se punkt C54 i villkoret.

Försäkringspremie

Premien för din försäkring framgår av försäkringsbesked och premiefaktura. På premiefakturan finns också uppgift om sista dag för betalning. Försäkringen och premien bygger på de uppgifter du lämnat oss. Om uppgifterna inte är riktiga eller om förhållandena ändras, ska du omedelbart anmäla detta till oss, annars riskerar du att helt eller delvis stå utan försäkringsskydd. Vi kan göra avdrag på ersättningen om du uppsåtligt eller oaktsamt har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter.

Vid premieberäkningen tar vi hänsyn till olika faktorer, bland annat var i landet du bor och din ålder. Har premien lämnats i en offert gäller premieuppgiften enligt vad som sägs i offerten eller annars avtalats. Du kan läsa mer om reglerna för premiebetalning i avsnittet ”Avtalet och premien”, punkt C52–C61 i villkoret.

A

Hemförsäkring

Det här ingår i hemförsäkringen

Egendomsskydd för lösöre

- Stöld och skadegörelse
- Brand, blixn med mera
- Läckage, översvämning
- Storm, hagel, snötryck
- Andra naturskador (lavin med mera)
- Skador orsakade av vilda djur
- Hushållsmaskiner, mat i frys
- Transport- och trafikskador
- Merutgifter och hyresbortfall

Ansvarsförsäkring

Rättsskyddsförsäkring

Reseskydd

Överfallsskydd

Var försäkringen gäller

A1. Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa gäller försäkringen dessutom i hela världen under de första 45 dagarna av resan räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

Det utökade reseskyddet (punkt A41–A65) gäller dock enbart vid sådan resa utom hemorten som är avsedd att vara mer än två dygn samt på varje utlandsresa.

Vem försäkringen gäller för

A2. Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare. Den gäller också för de övriga personer som är folkbokförda på samma adress och bosatta i samma bostad som du – förutsatt att ni har gemensamt hushåll. Har du laglig vårdnad om barn under 18 år som inte är folkbokfört på samma adress som du gäller försäkringen för barnet under den tid det vistas hos dig. Dock endast i den mån ersättning inte till någon del kan erhållas genom annan försäkring. Detsamma gäller vid utövande av umgängesrätt.

Självrisker

Grundsjälvrisk

A3. Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

Särskild självrisk

För Rättsskydd är självrisken 20 procent av kostnaderna, dock lägst 1 500 kronor, se punkt C22.

Ingen självrisk

Du betalar ingen självrisk vid

- reseskydd punkt A50–A51 och A54–A66
- inbrott i hemmabostaden om av oss godkända lås finns.

Hur självrisken tillämpas

Självrisken dras från skadebeloppet.

Om du vid ett skadetillfälle kan få ersättning genom flera moment i denna försäkring eller genom flera konsumentförsäkringar hos oss, drar vi bara av en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

Egendomsskydd

Under punkterna A4 och A5 framgår vilken egendom som är försäkrad och under punkterna A9–A37 vilka skadehändelser som försäkringen gäller för. För att ersättning ska kunna lämnas krävs att skadehändelsen är ersättningsbar ur försäkringen och att den försäkrade egendomen omfattas av skadehändelsen.

Vilken egendom som är försäkrad

A4. Försäkringen gäller för

- personligt lösöre som du i egenskap av privatperson äger, hyr eller lånar för huvudsakligen privat ändamål. Hit räknas också

handverktyg och arbetskläder som du äger och använder i egenskap av anställd. Som personligt lösöre räknas inte egendom som är avsedd att fast anbringas till byggnad men som byggnaden ännu inte blivit försedd med, till exempel ännu inte installerad värmepanna. Sådan egendom kan ersättas ur villaförsäkringen, punkt B2.

Försäkringen gäller dessutom för

- mynt och sedlar (därmed avses även cash-kort samt samlarmynt- och sedlar) som tillhör dig som privatperson
- värdehandlingar, till exempel aktier, obligationer och löpande skuldebrev (biljetter, presentkort med mera) som tillhör dig som privatperson
- frimärken, manuskript och ritningar som tillhör dig som privatperson
- sådan brygga eller uthus (till exempel garage eller båthus) som står på annans mark och som du själv äger och som är avsedd för huvudsakligen privat ändamål
- fast inredning som du äger och har bekostat i din hyres- eller bostadsrättslägenhet, och som vid skada inte kan ersättas genom annan försäkring
- inglasad balkong som du har bekostat i din hyreslägenhet, och som vid skada inte kan ersättas genom annan försäkring. Försäkringen gäller för skada på glaskonstruktionen och ersättning lämnas enligt reglerna för skada på byggnad i villaförsäkring, punkt B4–B10, B12–B13 och B16–B17. Skada värderas och ersätts enligt reglerna för byggnad i punkt C36 och C41.

Bostadsrättslägenhet kan tilläggförsäkras – se sid 34.

A5. Försäkringen gäller inte för

- förlust orsakad av uttag eller köp genom användande av bankomatkort, kontokort eller liknande betal- och kreditkort
- uttradering eller annan förlust av lagrad datainformation

- andra djur än sådana som man normalt har i bostadslägenhet
- egendom som du har lånat från ett företag som du eller någon annan som den här försäkringen gäller för äger till minst hälften
- motordrivet fordon, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp eller efterfordon. Motordrivet inte registreringspliktigt trädgårdsredskap och eldriven rullstol omfattas dock
- båt, kanot, segelbräda och andra vattenfarkoster
- flygplan, andra luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- tillbehör eller delar till de fordon och farkoster som undantagits ovan. Om du enbart har sådana delar och tillbehör – till exempel om du sålt bilen men har kvar vinterdäcken – ingår de i försäkringen och värderas i tillämpliga fall enligt Folksam villkor för fordon, bil eller båt. Vill du ha dessa villkor – kontakta närmaste Folksamkontor.

Försäkringsbelopp

A6. Försäkringsbeloppet för personligt lösöre framgår av försäkringsbeskedet. Beloppet ska motsvara hela värdet beräknat enligt värderingsreglerna i punkt C27–C34. Är beloppet lägre kan ersättningen vid skada minskas på grund av underförsäkring, se punkt C35.

Indexgaranti

Om konsumentprisindex stiger, höjs det i försäkringsbeskedet angivna försäkringsbeloppet automatiskt i samma mån. Motsvarande höjning av premien sker först vid nästa huvudförfallodag, då nytt försäkringsbesked med indexuppräknat försäkringsbelopp utfärdas.

A7. På annan plats än det försäkringsställe som anges i försäkringsbeskedet (hemmabostaden) är skyddet för personligt lösöre maximerat till 40 000 kronor vid varje skadetillfälle, så kallat bortaskydd.

Begränsningen gäller

- om du bor i flerfamiljshus: för lösöre på annan plats än i själva bostaden (till exempel som är bortaförvarat eller medfört utanför bostaden eller som finns i biutrymme till bostad i flerfamiljshus)
- om du bor i villa: för lösöre som finns på annan plats än inom fastigheten.

A8. För nedan angiven egendom gäller följande högsta ersättningsbelopp

- mynt och sedlar, sammanlagt 3 000 kronor. När två eller flera som omfattas av försäkringen är på utlandsresa tillsammans eller på sådan resa utom hemorten som är avsedd att vara mer än två dygn, är beloppet för medförda mynt och sedlar höjt till 6 000 kronor
- värdehandlingar, frimärken, manuskript och ritningar, sammanlagt 10 000 kronor
- brygga och uthus på annans mark, sammanlagt 60 000 kronor
- fast inredning som du äger och har bekostat, 60 000 kronor
- inglasad balkong eller altan, 60 000 kronor
- ersättningsbara tillbehör och delar till fordon och farkoster enligt sista punkten i punkt A5, 5 000 kronor.

Stöld och skadegörelse

A9. Speciella regler gäller i vissa fall för mynt och sedlar, värdehandlingar och stöldbegärlig egendom. Med stöldbegärlig egendom menas

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter och konstverk, äkta mattor, fick- och armbandsur, pälsar och pälsverk
- elektronisk kommunikationsutrustning, till exempel mobila telefoner. Apparater för text-, ljud- och bildåtergivning till exempel datorer, gps, radio-, tv- och videoapparater, tv-spel, band-, skiv-, cd- och dvd-spelare, mp3/mp4-spelare, förstärkare, högtalaranläggningar, kameror, projektorer, kikare, musikinstrument och vapen samt delar och tillbehör till nu uppräknade föremål (även band, kassetter och skivor)

- vin och sprit.

De undantag och aktsamhetskrav som gäller för stöldbegärlig egendom tillämpas endast om det sammanlagda värdet av den stöldbegärliga egendom som stulits eller skadats uppgår till mer än 1 000 kronor.

Begränsning

A10. Åtagandena nedan avseende stöld och skadegörelse (punkt A11–A25) gäller inte för skada som försäkrad tillfogar någon annan som den här försäkringen gäller för enligt punkt A2.

Bostad

A11. Vi ersätter stöld och skadegörelse om gärningsmannen olovligen tagit sig in i bostad.

Har gärningsmannen tagit sig in med nyckel gäller försäkringen endast om han obehörigen innehade nyckeln. Har han blivit insläppt gäller försäkringen endast om han använt tvång eller hot för att komma in.

Stöld ur hotellrum ersätts bara enligt punkt A20.

A12. Som bostad i flerfamiljshus räknas inte källar- och vindsförråd, garage, uthus eller liknande förvaringsutrymmen. I sådana biutrymmen gäller försäkringen enligt punkt A15.

Källare, vind och garage i villabyggnad räknas dock till bostaden. Detsamma gäller när garage och liknande är sammanbyggt med villan och invändig dörrförbindelse finns med bostaden.

Aktsamhetskrav

A13. Ytterdörrar ska vara låsta. Altan-, terrass- och balkongdörrar kan istället vara stängda och reglade.

Alla fönster ska vara stängda och reglade när ingen är hemma och ser till bostaden. Gäller det kortare bortovaro än 24 timmar kan fönster dock stå på glänt om det är säkrat mot inbrott med en ordentlig fönsterspärri (en plastspärri duger alltså inte).

Nattetid är det bara i rum där någon person finns som fönster får stå öppet utan att vara inbrottssäkrat.

Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av bostaden.

Nyckel som finns på annat ställe än i låst bostad, till exempel nyckel som någon har med sig, får inte vara försedd med namn- eller adressuppgift eller förvarad så att obehörig kan avgöra vart nyckeln går.

Har du anledning misstänka att någon obehörig innehar nyckel, måste du omedelbart byta lås.

Vapen ska förvaras inlåst i godkänt vapenskåp. Nyckeln får inte förvaras i omedelbar närhet till skåpet.

Låsbyte

Vi ersätter kostnad för byte eller omkodning av eget bekostat lås till den försäkrade bostaden om nyckeln förlorats vid skadehändelse som är ersättningsbar ur egendomsskyddet och det är sannolikt att gärningsmannen kan spåra vart nyckeln går.

Högsta ersättning är 3 000 kronor.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

A14. Om något aktsamhetskrav i punkt A13 åsidosatts kan vi göra avdrag på ersättningen. Har du varit hemma och haft rimlig tillsyn över bostaden gör vi normalt inget avdrag. Samma gäller om du har varit borta från bostaden i högst 30 minuter. I övriga fall blir avdraget normalt 25 procent.

Vid upprepad försummelse att låsa dörr eller regla fönster kan vi göra större avdrag och till och med vägra ersättning. Detta gäller också i andra allvarliga fall, till exempel om du lämnat din bostad för längre tid med olåst dörr eller öppet fönster.

Biutrymme till bostad

A15. Vi ersätter stöld och skadegörelse i biutrymme till bostad om gärningsmannen brutit sig in med våld. Tvätt i tvättstuga ersätts dock

även om gärningsmannen inte brutit sig in med våld. Högsta ersättning är 2 000 kronor. Med biutrymme avses källarförråd, vindsförråd, garage, uthus och liknande förvaringsutrymmen. Beträffande villa, se punkt A12, andra stycket.

Begränsningar

- Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.
- Balkong och altan räknas inte som biutrymme till bostad.

Aktsamhetskrav

A16. I fråga om sådant utrymme som du ensam disponerar gäller att dörrar ska vara låsta och fönster stängda och reglade.

Tvättstuga ska vara låst, om så är möjligt.

Nyckel får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

A17. Har något av aktsamhetskraven i punkt A16 åsidosatts gör vi normalt avdrag på ersättningen med 25 procent. Avdraget kan i allvarliga fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Medförd och förvarad egendom

I följande avsnitt skiljer vi mellan *medförd och förvarad* egendom.

Med *medförd egendom* menar vi egendom som du har med dig utanför bostaden. Det innebär att du själv och egendomen ska befinna sig på samma ställe.

Med *förvarad egendom* menar vi egendom som du förvarar på annan plats än där du själv befinner dig, till exempel inlåst på hotellrum eller inlåst på arbetsplats då du själv gått hem för dagen.

A18. Vi ersätter stöld och skadegörelse i samband med stöld av egendom som du medför utanför bostaden. Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts endast vid rån och väskryckning enligt punkt A19 samt då egendomen förvaras inlåst i skåp, låda eller liknande på arbetsplatsen eller i skolan då du själv befinner dig där. Stöld av medförd egendom ur bil och stöld av cykel ersätts enligt särskilda regler i punkt A22 respektive A23.

Aktsamhetskrav

När det gäller egendom som du medför utanför bostaden gäller rent allmänt att du måste vara aktsam så att du till exempel inte lämnar egendomen utan uppsikt, kvarglömmar, tappar bort eller förlägger den.

Polletterad egendom

Som medförd egendom räknas också sådant resgods som du i direkt samband med resa incheckat eller polletterat.

Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts aldrig när det är incheckat eller polletterat.

Rån och väskryckning

A19. Vi ersätter stöld och skadegörelse vid rån och överfall eller då gärningsmannen rycker till sig egendomen inom ditt räckhåll på ett sådant sätt att du omedelbart uppfattar stölden.

A20. Hotellrum och lokal eller skåp

Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom om gärningsmannen olovligen tagit sig in i hotellrum, båthytt eller brutit sig in i receptionens förvaringsbox.

Aktsamhetskrav

Hotellrummet eller båthyttan ska vara låst.

Lokal eller skåp

Vi ersätter stöld av och skadegörelse på egendom som förvaras i lokal eller i skåp i lokal.

Begränsningar avseende stöld ur lokal eller skåp

- Stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.
- Är det ett utrymme som du inte ensam har nyckel till, lämnar vi ersättning endast om gärningsmannen brutit sig in med våld.
- Bil, buss, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp, takbox till bil, båt, tält, packväskor till motorcykel och liknande förvaringsutrymmen räknas inte som lokal eller skåp.

Aktsamhetskrav

Är det ett utrymme som bara du har nyckel till gäller att utrymmet ska vara låst och fönster stängda och reglade.

Inlämnad hos näringsidkare

A21. Vi ersätter stöld av eller skadegörelse på egendom inlämnad hos näringsidkare vid rån eller om gärningsmannen brutit sig in med våld.

Egendomen ska vara inlämnad till näringsidkaren i dennes verksamhet för förvaring, reparation eller annan liknande åtgärd, dock inte för transport.

Bil

A22. Vi ersätter stöld av egendom ur bil samt skadegörelse på egendom i bilen i samband med sådan stöld

- när du medför egendom i bilen
- när du förvarar egendom i bilen. Då är högsta ersättning 2 000 kronor.

Begränsningar

- Stöld av eller skadegörelse på stöldbegärlig egendom, mynt och sedlar, värdehandlingar eller frimärken ersätts inte alls.

- Om du vid bilfärd packar saker i bilen i förväg eller vid hemkomsten lämnar kvar dem där, anses de inte som medförda då de lämnats där under längre tid än vad som normalt åtgår för omedelbar in- och urlastning.

Aktsamhetskrav

Bilen ska vara låst.

Cykel

A23. Vi ersätter stöld av och skadegörelse på cykel och cykelkärra. Högsta ersättning är 20 000 kronor per skadetillfälle (oavsett antal cyklar).

Aktsamhetskrav

Både cykel och cykelkärra ska vara låsta med av oss godkänd låsanordning..

Barnvagn

A24. Vi ersätter stöld av och skadegörelse på barnvagn oavsett om den varit inlåst eller inte.

Skadegörelse

A25. Vi ersätter skadegörelse på lös egendom inomhus som uppkommit i samband med att någon med uppsåt skadat byggnaden utifrån.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

A26. Om något av aktsamhetskraven i punkt A18, A20, A22 eller A23 åsidosatts kan vi göra avdrag på ersättningen, normalt med 50 procent. Avdragets storlek påverkas av bland annat den tid som kravet åsidosatts, egendomens värde, platsen för stölden, om egendomen placerats lättillgängligt för en tjuv eller om begärlig egendom exponerats för obehöriga. I allvarliga fall kan avdraget bli större, till och med så att du inte får någon ersättning. I lindriga fall kan avdraget bli mindre eller inget alls.

Har cykel och cykelkärra varit låsta på annat sätt än vad som föreskrivs i punkt A23 gör vi normalt avdrag med 50 procent. Var den olåst får du normalt ingen ersättning.

Brand, blix, explosion med mera

A27. Vi ersätter

- skada genom brand
- skada genom blix
- skada genom kortslutning, överslag eller överspänning på hushållsmaskin och annan elektrisk maskin eller apparat
- skada genom explosion, dock inte skada genom sprängningsarbete
- skada som plötsligt orsakas av sot från öppen låga, dock inte från levande ljus
- skada som orsakas av frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast.

Läckage

A28. Vi ersätter om egendomen skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut från

- ledningssystem för vatten, värme eller avlopp
- anordning ansluten till ovan angivna system (till exempel tvättställ, diskmaskin eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank)
- invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten
- badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvavlopp och som försetts med vattentätt skikt enligt gällande byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/repairationen
- kyl eller frys vid strömbrott eller fel på anläggningen
- akvarium eller vattensäng.

Vi ersätter inte den vätska som runnit ut eller skada på det föremål som läckt.

Vi ersätter inte heller skada orsakad av läckage från dräneringssystem eller dagvattensystem.

Översvämning

A29. Vi ersätter skada på lös egendom inomhus orsakad av att vatten – till följd av skyfall (minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn), snösmältning, stigande sjö/vattendrag – strömmar direkt in i byggnad från markytan genom ventil, fönster eller dörröppning eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

Vi ersätter inte skada på lös egendom i båthus, sjöbod, badhytt, växthus eller tält.

Storm

A30. Vi ersätter skada genom storm (minst 21 m/sekund) på lös egendom inomhus förutsatt att skadan uppkommit i samband med stormskada på det hus där egendomen finns. Under samma förutsättning ersätter vi också sådan skada på lös egendom – till exempel genom regn och kyla – som är en oundviklig följd av stormskadan. Vi ersätter också skada genom storm på utomhus fast monterad radio- eller tv-antenn.

Vi ersätter inte skada på egendom i båthus, sjöbod, badhytt, växthus eller tält.

Hagel

A31. Vi ersätter skada genom hagel på lös egendom inomhus förutsatt att skadan uppkommit i samband med hagelskada på det hus där egendomen finns. Under samma förutsättning ersätter vi också sådan skada på lös egendom – till exempel genom regn och kyla – som är en oundviklig följd av hagelskadan. Vi ersätter också skada genom hagel på utomhus fast monterad radio- eller tv-antenn.

Vi ersätter inte skada på egendom i växthus eller tält.

Snötryck

A32. Vi ersätter skada på lös egendom i bostadsbyggnad som orsakats av att yttertakets bärande konstruktion skadats på grund av snötryck.

Andra naturskador

A33. Vi ersätter skada på lös egendom orsakad av jordskalv, jordskred, jordras, bergras, lavin eller vulkanutbrott.

Skada orsakad av vilda djur

A34. Vi ersätter skada på lös egendom orsakad av vilda djur eller fåglar som tagit sig in i bostadsbyggnaden. Vi ersätter dock inte skada orsakad av insekter, råttor, möss eller andra smågnagare.

A35. Transport-och trafikskador Transportskador

Vi ersätter skada på eller förlust av egendom som du, i direkt samband med resa, polletterat eller lämnat till hotell eller researrangör för förvaring eller transport och som du inte kan få ersättning för från annan försäkring.

Begränsningar

- Förlust av stöldbegärlig egendom mynt och sedlar, värdehandlingar, eller frimärken ersätts inte alls.
- Skada som orsakats av skavning, slitage eller som bara är ytlig (såsom till exempel bucklor och repor på resväskor och liknande) ersätts inte.

Aktsamhetskrav

Egendomen ska vara väl emballerad. Du ska se till att vätska eller smetande ämne inte rinner ut och skadar annan egendom.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

Om aktsamhetskravet åsidosatts kan vi göra avdrag på ersättningen, normalt med 50 procent. Avdraget kan i allvariga fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Trafikskador

Vi ersätter skada på medförd egendom orsakad av trafikolycka med bil, båt, buss, tåg, flygplan, cykel eller annat fordon.

Begränsning

Skada på själva fordonet ersätts inte.

Skador genom flygplan

Vi ersätter skada på lös egendom genom att flygplan eller annat luftfartyg störtar eller att delar från dessa faller ner.

Hushållsmaskinskadorna med mera

A36. Vi ersätter skada på

- hushållsmaskin (såsom kyl, frys, spis, diskmaskin, tvättmaskin, dammsugare) som går sönder
- tvätt i tvättmaskin eller torktumlare som orsakats av fel på maskinen
- livsmedel i frys (ej kyl) till följd av temperaturändring vid strömavbrott eller fel på frysen.

Merutgifter och hyresbortfall

A37. Blir bostaden på det försäkringsställe som anges i försäkringsbeskedet eller bostad som du avser flytta till enligt bindande avtal helt eller delvis obrukbar efter en brand eller annan skadehändelse som egendomsskyddet omfattar, ersätter vi de nödvändiga och skäliga merutgifter för till exempel kost och logi som kan uppstå för dig. Vi betalar också kostnad för magasinering av möbler, om det behövs.

Merutgifter och kostnad för magasinering betalas under högst ett år.

Om din bostad eller del av den är uthyrd, ersätter vi hyresbortfall, det vill säga det belopp som du enligt lag är skyldig att sätta ned hyran med. Vi drar av kostnad för värme och andra driftskostnader som du sparar under tiden. Hyresbortfall betalas under högst två år.

Är bostaden uthyrd genom förmedling, ersätts inte förmedlingskostnaden.

Reseskydd

A38. Vem försäkringen gäller för

Reseskyddet gäller för samma personer som hemförsäkringens grundskydd, (punkt A2). När vi i det följande talar om ”du”, ”din”, ”försäkrad” eller ”försäkrad medresenär” menar vi någon av dem som hemförsäkringen gäller för.

A39. Grundreseskydd inom Norden

Hemförsäkringens grundskydd gäller för dig i din egenskap av privatperson vid resa inom Norden för

- stöld och vissa andra skador på ditt resgods, se Egendomsskydd
- ansvarsförsäkring (punkt C1–C8)
- rättsskyddsförsäkring (punkt C10–C23)
- överfallsskydd (punkt A67–A70).

A40. Grundreseskydd utanför Norden

Vid resa utanför Norden gäller grundreseskyddet under de första 45 dagarna av resan, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

A41. Utökat reseskydd inom Sverige

När du är på resa utanför hemorten i Sverige och avser att vara borta i mer än två dygn har du förutom grundreseskyddet också ett skydd vid bland annat olycksfall eller akut sjukdom under resan (punkt A44–A59) samt skydd vid förseningar (punkt A60–A66).

Skyddet gäller under de första 45 dagarna av resan, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

A42. Utökat reseskydd på utlandsresa

När du är på utlandsresa har du förutom grundreseskyddet också ett skydd vid bland annat olycksfall eller akut sjukdom under resan (punkt A44–A59) samt skydd vid förseningar (punkt A60–A66). Skyddet gäller under de första 45 dagarna av resan, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

A43. Självrisk

Reseskyddet gäller med en självrisk på 1 500 kronor vid varje skadetillfälle. För rättsskydd är självrisken 20 procent av kostnaderna, lägst 1 500 kronor.

Du betalar ingen självrisk vid

- kostnader för hemtransport av avliden eller för begravning, punkt A50
- kostnader för resa till svårt sjuk i utlandet, punkt A51
- invaliditets- och dödsfallsersättning på grund av olycksfallsskada, punkt A54–A59
- försening vid ut- och hemresa, punkt A60–A62
- resgods-försening, punkt A63
- strejk, punkt A64–A66.

Kom ihåg att begära kvitton, läkarintyg och medicinska journaler som vi kan behöva för att bedöma ditt ersättningskrav.

Utökat reseskydd vid olycksfall eller akut sjukdom**Ersättning vid olycksfall eller akut sjukdom**

A44. Vid akut sjukdom betalar vi kostnader för läkarvård och resor i längst 60 dagar räknat från första läkarbesöket. Vid olycksfallsskada lämnas ersättning för de direkta följderna av skadan i längst tre år från händelsen. Med olycksfallsskada menar vi i det följande kroppsskada som du drabbas av genom en oförutsedd plötslig yttre händelse. Om vi eller larmcentral så begär, är du skyldig att återvända till Sverige för vård på grund av sjukdom eller olycksfall som omfattas av försäkringen.

Ersättning för läkarvård, tandvård med mera

A45. Vi betalar nödvändiga och skäliga kostnader för läkarvård, behandling som läkaren föreskriver, sjukhusvård, akuta hjälpmedel och lokala resor för vård och behandling. Du ska använda det billigaste färdssätt som med hänsyn till ditt tillstånd kan användas. Om du måste åka hem

för vård och behandling betalar vi inte kostnader för återresa till platsen där resan avbröts.

Vid akuta tandbesvär betalar vi nödvändig provisorisk behandling på platsen med högst 3 000 kronor.

Om en tand skadas i samband med ett olycksfall ersätter vi dessutom kostnad i Sverige för fortsatt behandling inom tre år. För barn kan denna tid förlängas. Tandskada som uppkommit vid tuggning eller bitning anses inte som olycksfallsskada.

Merkostnader för kost och logi

A46. Om olycksfallet eller sjukdomen enligt intyg från läkare på orten medför att du måste ändra boendeform eller vara borta längre tid än planerat, betalar vi nödvändiga och skäliga merkostnader för kost och logi för dig och försäkrade medresenärer som stannar kvar hos dig. Merkostnad för kost lämnas med högst 150 kr per dag och person. Ersättning lämnas under längst 60 dagar från första läkarbesöket. Försäkringen ersätter även kostnad för nödvändiga telefonsamtal till Folksam och larmcentral med högst 500 kronor.

Merkostnader för hemresa

A47. Kan du på grund av sjukdom eller olycksfall inte återvända till hemorten i Sverige på det sätt som planerats, betalar vi nödvändiga och skäliga merkostnader för hemresa. Färdssättet ska vara föreskrivet av SOS International, Falck TravelCare eller oss. Merkostnader för försäkrade medresenärers hemresa ersätts också.

Merkostnader vid katastrof

A48. Om du befinner dig i ett akut krisområde när katastrofen inträffar kan vi ersätta nödvändiga och skäliga merkostnader för att ta dig till en säkrare plats. Vi betalar högst 10 000 kronor per försäkrad.

Som akut krisområde räknas en plats där det inträffat en naturkatastrof, terrorhandling eller smittspridning och Sveriges utrikesdepartement (UD) som en följd av krisen avråder från resor till området eller svenska staten

väljer att sätta in krisberedskap för att evakuera från utlandet.

Outnyttjad resekostnad

A49. Med resekostnad menar vi vad du föreskadetillfället betalat för resa, kost, logi, liftkort och utflykter.

Ersättningsbara händelser

Vi betalar dina outnyttjade resekostnader om resan inte kunnat utnyttjas på grund av att du drabbats av akut sjukdom eller olycksfall och

- av opartisk och behörig läkare på vistelseorten skriftligen sjukskrivits eller ordinerats vila inomhus eller
- lagts in på sjukhus för vård eller
- enligt läkarintyg på läkares inrådan avbrutit vistelsen och återvänt hem. Resan ska vara medicinskt nödvändig och godkänd av SOS International, Falck TravelCare eller av oss.

Ersättning till försäkrade medresenärer

Vi betalar outnyttjad resekostnad även till försäkrade medresenärer (se punkt A38)

- som väsentligen inte kunnat utnyttja resan som planerat eftersom din sjukdom/olycksfall krävt ständig tillsyn på hotellrum eller krävt intensivvård på sjukhus
- som tillsammans med dig avbrutit resan och återvänt hem
- när annan försäkrad medresenär avlidit på resan, däremot inte till den avlidnes dödsbo.

Hur ersättningen beräknas

Du får ersättning för så stor del av resekostnaden som svarar mot förhållandet mellan outnyttjade dagar och resans totala antal dagar enligt planerad restid. Om hela resan företas med bil räknar vi som resekostnad 18 kronor/mil för närmaste färdväg från resans start till den plats där resan avbröts och åter – men högst 500 mil.

Högsta ersättning

Högsta ersättning för outnyttjad resekostnad är 40 000 kronor per person och skadetillfälle.

Kostnader för hemtransport av avlidne eller för begravning

A50. Vid dödsfall betalar vi kostnaden för transport av den avlidne till hemorten i Sverige samt merkostnader för försäkrade medresenärers hemresa.

Vid dödsfall utomlands kan vi istället för hemtransport av den avlidne ersätta kostnad för begravning på platsen, dock högst 25 000 kronor.

Kostnader för resa till svårt sjuk i utlandet

A51. Om läkare i intyg bedömer att din skada eller sjukdom är livshotande, betalar vi nödvändiga och skäligen kostnader för två personers resa till dig i utlandet från hemorten i Sverige och åter inklusive uppehälle.

Vi betalar sammanlagt högst 60 000 kronor. Resan ska i förväg godkännas av SOS International, Falck TravelCare eller oss.

Gemensamma begränsningar för punkterna A44–A51

A52. Vi ersätter inte

- kostnader som beror på att vårdbehov förelåg redan då resan startade.
- kostnader som beror på försämring av ditt hälsotillstånd för samma eller liknande symtom som du sökt läkare för de senaste 3 månaderna innan avresan.
- kostnader som har samband med graviditet eller förlossning och som uppstått efter den 28:e veckan av graviditeten
- kostnader som avser vistelse på hälso- eller rehabiliteringscenter och därmed förenade resor
- kostnader som du kan få ersätta från annat håll, till exempel från annan försäkring, researrangör, uthyrare, trafikföretag eller enligt lag eller konvention. Om du inte är ansluten till försäkringskassan i Sverige, betalar vi bara den kostnad som vi skulle ha ersatt om du varit ansluten
- merkostnader som kan uppkomma genom anlåtande av privat vårdform inom Norden

- merkostnader vid tandskada som beror på ålders- eller sjukliga förändringar eller som beror på eftersatt underhåll
- kostnader för vård utomlands vid sjukdom eller olycksfallsskada som inträffat i Sverige.
- vid planerad operation utomlands, ersätter vi inte eventuella följdsador av denna.

Kostnader för läkarvård, sjukvård eller annan vård i Sverige betalas med högst det belopp som motsvarar patientavgiften inom offentligt finansierad vård. Vid sjukhusvård görs avdrag för inbesparade levnadskostnader. Sjukvårdsresor i Sverige ersätts med högst gällande egenavgift.

Om något allvarligt händer hemma

A53. Om du omedelbart måste avbryta en resa i förtid på grund av att

- närstående person i Sverige, eller annan person som har vårdnad om närstående i Sverige, blivit allvarligt sjuk, råkat ut för svårare olycksfall eller avlidit eller
- din privata egendom i Sverige drabbats av oföretsedd, väsentlig skada

betalar vi både merkostnad för omedelbar hemresa till Sverige och outnyttjad resekostnad. Vi betalar inte kostnader för återresa till platsen där resan avbröts.

Ovanstående gäller också försäkrade medresenärer som också reser hem. För att vi ska ersätta måste omedelbar hemresa vara befogad. Vad vi menar med outnyttjad resekostnad och högsta ersättning för det framgår av punkt A49.

Med närstående menar vi make/registrerad partner, sambo, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, mor- och farföräldrar, svärföräldrar, svärson och svärdotter.

Invaliditet och dödsfall på grund av olycksfallsskada

A54. Försäkringen lämnar ersättning för direkta följder av olycksfallsskada som inträffar under försäkringstiden. Om olycksfallsskada leder till bestående men eller dödsfall lämnar vi ersättning med engångsbelopp.

Invaliditetsersättning

A55. Ersättningen beräknas med utgångspunkt från medicinsk invaliditetsgrad och försäkringsbelopp. Försäkringsbeloppet är 300 000 kronor.

A56. Med medicinsk invaliditet menas ett tillstånd där det efter den akuta sjuktiden finns sådan bestående nedsättning av kroppsfunktionen, som fastställs oberoende av den försäkrades yrke och arbetsförhållanden eller fritidsintressen. Funktionsnedsättningen ska objektivt kunna fastställas. Som medicinsk invaliditet räknas även förlust av inre organ.

Den medicinska invaliditetsgraden bestäms med ledning av en av försäkringsbranschen gemensamt fastställd tabell.

Den totala invaliditetsgraden kan uppgå till högst 100 procent för varje försäkringsfall.

Rätt till ersättning föreligger när invaliditetstillståndet inträtt och den framtida medicinska invaliditeten fastställts, dock tidigast två år efter det att olycksfallet inträffade.

Kan funktionsförmågan förbättras genom användning av protes eller läkemedel, bestäms invaliditetsgraden med beaktande av detta.

Var funktionsförmågan redan tidigare nedsatt på grund av sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada, frånräknas motsvarande medicinska invaliditetsgrad.

Försäkringsbeloppet för medicinsk invaliditet anges i försäkringsbeskedet. Från fyllda 55 år minskas försäkringsbeloppet med fem procentenheter för varje år fram till och med 65 år ålder. Därefter sker ingen ytterligare minskning.

Vid invaliditetsgrader som understiger fem procent lämnas ersättning som motsvarar 2,5 procent av det försäkringsbelopp som är angivet i försäkringsbeskedet före eventuell minskning på grund av ålder.

Vid invaliditetsgrader från och med fem procent lämnas ersättning med så stor del av försäkringsbeloppet som svarar mot invaliditetsgraden angiven i procent, dock lägst 2,5

procent av det försäkringsbelopp som är angivet i försäkringsbeskedet före eventuell minskning på grund av ålder.

Om invaliditetsgraden fastställs till åtta procent eller mer, höjs ersättningen med ett tilläggsbelopp som är större ju högre invaliditetsgraden är. Högsta möjliga ersättning är 200 procent av försäkringsbeloppet.

Ersättningen beräknas utifrån det försäkringsbelopp som gällde vid skadetillfället.

A57. Omprövning av den medicinska invaliditetsgraden kan ske om olycksfallsskadan medför en väsentlig och bestående försämring av kroppsfunktionen efter det att ersättningen bestämts och betalats ut. Omprövning kan inte ske efter det att mer än fem år förflutit från den dag invaliditetsgraden för första gången fastställdes.

Dödsfallsersättning

A58. Om olycksfallsskada leder till dödsfall betalar vi dödsfallsersättning med 20 000 kronor. Vi betalar till dödsboet.

Begränsningar

A59. Vi betalar inte invaliditets- eller dödsfallsersättning

- om du skadats i samband med ditt arbete, annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning
- om du skadats vid trafikolycka med rätt till ersättning enligt trafikskadelagen eller motsvarande lagstiftning utomlands
- om du är berättigad till invaliditetsersättning för samma skada från Överfallsskyddet (punkt A67–A70).

Försening Resestartskydd

A60. Om privatbil som du åkte med råkat ut för väderlekshinder eller trafikhinder du inte kunnat förutse eller blivit köroduglig genom trafikolycka eller om allmänt färdmedel som

du åkte med blivit försenat kan du få ersättning i enlighet med punkt A61 eller punkt A62.

Ombokningsbar resa

A61. Om du kommer för sent till en viss utresa till eller hemresa från utlandet som du bokat biljett till och du måste vänta mer än åtta timmar utanför hemorten betalar vi 500 kronor för varje påbörjad 24-timmarsperiod, sammanlagt högst 5 000 kronor per person.

Inte ombokningsbar resa

A62. Om du kommer för sent till en viss resa som ska ta dig ut från eller in i Sverige och som inte är ombokningsbar (exempelvis charterresa) kan vi betala merkostnader för att resa efter. Med merkostnader menar vi extra kostnader för resa och logi. Om det vid utresa till utlandet inte går att ordna så att du kan resa efter, betalar vi merkostnader för hemresa till hemorten i Sverige och outnyttjad resekostnad.

Om det allmänna färdmedel du reser med försenats vid återkomsten till Norden och du därför missar en inte ombokningsbar anslutning till hemorten får du ersättning för skäliga merkostnader för hemresan.

Vad vi menar med outnyttjad resekostnad och högsta ersättning för det framgår av punkt A49.

Ersättning kan lämnas om förutsättningarna i A60 är uppfyllda.

En förutsättning för att få ersättning är också att du påbörjat färden i så god tid att du under normala förhållanden skulle ha hunnit boka in dig och ditt bagage i förväg i enlighet med vad som krävs av researrangör och transportföretag.

Resgodsförsening

A63. Om ditt resgod som du checkat in eller polletterat vid avresa till utlandet med allmänt färdmedel försenas och kommer fram till resmålet mer än åtta timmar senare än du, betalar vi 500 kronor för varje påbörjad 24-timmarsperiod, sammanlagt högst 1 000 kronor per person.

Strejk

A64. Om strejk eller lockout försenar din utresa till eller hemresa från utlandet med mer än åtta timmar, betalar vi 500 kronor för varje påbörjad 24-timmarsperiod, sammanlagt högst 5 000 kronor per person.

A65. Om strejk eller lockout kortar av din vistelse på resmålet i utlandet med mer än 24 timmar, betalar vi outnyttjad resekostnad samt eventuella merkostnader för hemresa till Sverige.

Vad vi menar med outnyttjad resekostnad och högsta ersättning för det, framgår av punkt A49.

A66. Konfliktåtgärderna enligt punkt A64 och A65 får inte ha varslags eller brutit ut innan du lämnade hemorten.

Överfallsskydd

A67. Om du utsätts för sådant fysiskt våld mot din person som anges i punkt A69 och som utgör ett uppsåtligt brott enligt brottsbalken, ersätter vi dig genom överfallsskyddet. Kravet på fysiskt våld tillämpas inte vid sexualbrott.

Finns redan ett kroppsfel (sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada) när skadehändelsen inträffar eller har kroppsfelet tillkommit senare gäller följande: Kan det antas att kroppsfelet medverkat till att följderna av skadan förvärrats, lämnas ersättning bara för de följder som direkt beror på skadehändelsen, oberoende av kroppsfelet.

Överfallsskyddet gäller för dig i privatlivet och alltså inte för något som har samband med ditt arbete, annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning.

A68. Överfallsskyddet gäller inte

- om du skadas av någon som omfattas av försäkringen enligt A2
- om skadehändelsen har samband med brottslig handling som du utför eller har utfört.

Överfallsskyddet gäller inte heller om ditt deltagande i brottslig handling är i form av medverkan, försök, förberedelse eller stämpling till brott.

Aktsamhetskrav

Ersättningen kan sättas ned om du utan skäl原因 utsätter dig för risken att skadas. Ersättningen kan också sättas ned om du genom att vara påverkad av alkohol, sömnmedel, narkotika eller annat berusningsmedel utsätter dig för risken att skadas.

Om du brutit mot något aktsamhetskrav

Om du brutit mot något aktsamhetskrav kan vi göra avdrag på ersättningen.

Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Avdraget kan i allvarliga fall leda till att du inte får någon ersättning alls. Vi gör inget avdrag om försummelsen är lindrig.

A69. För att få ersättning måste du

- utan dröjsmål anmäla skada till polisen på den ort eller i det land där händelsen inträffade
- medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har
- kunna uppvisa en lagakraftvunnen dom om vi begär det eller – om gärningsmannen är okänd – en slutförd förundersökning gjord av polisen.

A70. Ersättning lämnas i form av överfallsersättning, tandskadeersättning, invaliditetserättning och dödsfallsersättning. Vid varje skadetillfälle är den sammanlagda ersättningen för dessa moment begränsad till högst en miljon kronor, även om flera personer som omfattas av försäkringen skadas.

Överfallsersättning

Överfallsersättning lämnas med högst 120 000 kronor och lägst 6 000 kronor enligt tabell.

Tandskadeersättning

Vid behov av tandläkarvård till följd av överfallet lämnas ersättning för kostnader enligt

A71. Överfallsersättning vid misshandel med mera

	SEK
Misshandel utförd av en gärningsman	6 000
Misshandel utförd av flera gärningsmän eller en gärningsman med vapen	10 000
Grov misshandel	
– om gärningen inte medfört sjukskrivning	10 000
– om gärningen medfört akut sjukskrivning i högst en vecka	15 000
– om gärningen medfört akut sjukskrivning under längre tid än en vecka	30 000
Sexuellt övergrepp mot barn enligt 6 kap 6 § 1 st och sexuellt utnyttjande av barn enligt 6 kap 5 §	30 000
Sexuellt tvång enligt 6 kap 2 § 1 st och grovt sexuellt övergrepp mot barn enligt 6 kap 5 § och grovt sexuellt utnyttjande av barn enligt 6 kap 5 §	50 000
Grov misshandel som medfört livshotande kroppsskada	70 000
Mordförsök eller dråpförsök	
– om gärningen inte medfört livshotande kroppsskada	70 000
– om gärningen medfört livshotande kroppsskada	120 000
Våldtäkt, våldtäkt mot barn, grovt sexuellt tvång enligt 6 kap 1 § 1-3 st, 2 § 3 st och 4 § 1-2 st brottsbalken	90 000
Grov våldtäkt, grov våldtäkt mot barn enligt 6 kap 1 § 4 st och 4 § 3 st brottsbalken	110 000
Om du har utsatts för upprepade brott av samma gärningsman vid olika tillfällen eller av en eller flera gärningsmän vid samma tillfälle lämnas endast ett (1) ersättningsbelopp. Ersättningen är schabloniserad och inkluderar kränkningsersättning, ersättning för sveda och värk samt kostnader under akuttid.A	

nedan. Dock ersätts endast *en* slutbehandling/
permanentbehandling per skada.

Ersättning lämnas för kostnader för nödvändig
behandling av tand eller av tandprotes som
skadas i munnen. Om det redan vid skadetill-
fället förelåg ett tandbehandlingsbehov vad av-
ser de skadade tänderna, äger vi rätt att i skälig
omfattning nedsätta ersättningens storlek.

För att kostnaderna ska kunna ersättas
måste de ha uppkommit inom fem år från ska-
detillfället. Kostnaderna måste vara godkän-
da av oss innan behandlingen påbörjas. För
den som inte fyllt 20 år och har rätt till fri
tandvård, lämnas ersättning endast för den
akuta behandlingen.

Måste slutbehandling på grund av den för-
säkrades ålder skjutas upp till senare tidpunkt
gäller följande: Den uppskjutna behandlingen
måste slutföras innan den försäkrade fyller 25
år eller inom fem år från skadedagen. Behand-
lingen måste på förhand godkännas av oss.
Vid i Sverige uppkommet behov av tandbe-
handling kan nödvändiga kostnader ersättas
endast för sådan behandling som helt eller del-

vis omfattas av den allmänna tandvårdsförsäk-
ringens bestämmelser eller som på annat sätt fi-
nansieras av offentliga medel.

Invaliditetsersättning

Vi lämnar ersättning i enlighet med punkt A56
och punkt A57 i hemförsäkringens reseskydd.
Ersättning för psykiska besvär lämnas inte.

Ersättningen beräknas med utgångspunkt
från medicinsk invaliditetsgrad och försäk-
ringsbeloppet en miljon kronor.

Dödsfallsersättning

Om skadehändelsen leder till dödsfall betalar
vi ersättning med 20 000 kronor. Ersättningen
betalas till dödsboet.

Bostadsrättshemförsäkring

För bostadsrättshemförsäkringen gäller av-
snitt A ”Hemförsäkring”, avsnitt C ”Gemen-
samma villkor och upplysningar” samt ”Borätt
Stor” sid 37

Tilläggsförsäkringar

De tilläggsförsäkringar som upptas i detta avsnitt ingår i din försäkring bara om detta särskilt anges i ditt försäkringsbesked.

Allrisk

1. Allriskskyddet gäller inom Norden och på resa under de första 45 dagarna i hela världen – räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

2. Skyddet omfattar

- personligt lösöre som i hemförsäkringen, men inga djur
- värdehandlingar, frimärken, manuskript, ritningar, mynt- och sedelsamling (alltså inte vanliga kontanter) som tillhör dig.

Vi ersätter skada på eller förlust av egendom genom plötslig och oförutsedd händelse – dock inte i den mån ersättning kan betalas ur hemförsäkringen.

3. Aktsamhetskrav

Om du orsakar skada genom felaktig bearbetning, reparation eller rengöring kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 50 procent. I allvarliga fall kan det bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

4. Vi ersätter inte

- skada som består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, färg- eller formförändring eller slitage eller förbrukning
- skada genom djur eller insekter
- stöld av och skadegörelse på cykel
- skada på eller förlust av modellflygplan/helikopter vid störtning, kollision eller annan händelse i samband med flygning
- stöld av stöldbegärlig egendom, mynt- och

sedelsamling, värdehandlingar, frimärken, manuskript eller ritningar ur garage eller uthus, ur källar- eller vindsförråd i flerfamiljshus eller ur resgods som är incheckat eller polletterat.

5. Högsta sammanlagda ersättningsbelopp är 40 000 kronor vid varje skadehändelse. Detta belopp kan inte sammanläggas med bortaskyddsbeloppet i punkt A7.

6. I övrigt gäller hemförsäkringsvillkoren. Det innebär också att avsnitt C gäller i tillämpliga delar.

7. Självrisk

Självriskan är 1 500 kronor

Allrisk Extra

1. Allrisk Extra ersätter skada på eller förlust av egendom genom plötslig och oförutsedd händelse, dock inte i den mån ersättning kan betalas ur hemförsäkringen eller Allriskförsäkringen.

2. Allrisk Extra gäller inom Norden och på resa under de första 45 dagarna i hela Världen, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

3. Högsta sammanlagda ersättningsbelopp, tillsammans med Allriskförsäkringen, är 80 000 kronor vid varje skadehändelse. Detta belopp kan inte sammanläggas med bortaskyddsbeloppet i punkt A7.

4. Förlust av kontanter genom plötslig och oförutsedd händelse ersätts med högst 3 000 kronor vid varje skadehändelse. Detta belopp kan inte sammanläggas med beloppet för kontanter i punkt A8.

5. Vi ersätter din del av kostnaden för byte eller uppdyrkning av läs till den försäkrade bostaden om du förlorat nyckeln genom en skadehändelse som inte är ersättningsbar ur hemförsäkringens grundskydd. En förutsättning är att det är san-

enligt att gärningsmannen kan spärra vart nyckeln går. Kostnad för byte av lås till andra utrymmen som till exempel gemensam tvättstuga ersätts inte. Högsta ersättning är 3 000 kronor.

6. Självrisken är 750 kr i stället för 1 500 kr, vid ersättningsbar egendoms-, rese- eller ansvars-skada som omfattas av hemförsäkringen eller för skada som ersätts från Allriskförsäkringen eller Allrisk Extra. Vid rättsskyddsskada gäller den ordinarie självrisken. Överfallsskyddet gäller utan självrisk.

7. För Allrisk Extra gäller aktsamhetskraven och begränsningarna i punkt 3 och 4 i Allriskförsäkringen.

8. I övrigt gäller hemförsäkringsvillkoren. Det innebär att även avsnitt C gäller i tillämpliga delar.

Allrisk special för enstaka föremål

1. Detta allriskskydd gäller i hela världen. Skyddet avser de föremål som upptas i särskild förteckning vars nummer anges i försäkringsbeskedet. För varje föremål eller grupp av föremål som upptas i förteckningen gäller där noterat försäkringsbelopp. Beloppet är det högsta ersättningsbelopp som kan utbetalas vid skada. Försäkringsbeloppet höjs inte automatiskt vid prisstegringar. Du måste själv bevaka att det motsvarar värdet så att du vid skada inte riskerar att själv få bära en del av förlusten.

2. Vi ersätter skada på eller förlust av de försäkrade föremålen genom plötslig och oförutsedd händelse.

3. Aktsamhetskrav

Om du orsakar skada genom felaktig bearbetning, reparation eller rengöring kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 50 procent. I allvariga fall kan det bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

4. Vi ersätter inte

- skada som består i självförstörelse, till exempel självsprickor, vittring, färg- eller formförändring eller slitage eller förbrukning
- skada genom djur eller insekter.

Om försäkringen avser dator eller datortillbehör ersätts inte uträdering eller annan förlust av lagrad information.

I övrigt gäller i tillämpliga delar hemförsäkringsvillkorens bestämmelser i punkt A2, C24–C33 samt C51–C83.

5. Självrisk

Självrisken är 1 500 kronor.

Frimärken, mynt och sedlar med samlarvärde

1. Försäkringen gäller intill det belopp som står i försäkringsbesked för mynt och sedlar respektive frimärken, som förvaras i bostadsutrymmen på hemadressen (alltså inte till exempel på vind i flerfamiljshus). Den gäller också om de finns i bankfack.

Intill 20 procent av beloppet gäller försäkringen också för skada genom rån eller trafikolycka när du medför objekten utanför bostaden.

2. Förteckning ska föras kontinuerligt och hållas skild från samlingen så att den inte stjäls samtidigt som samlingen vid ett inbrott. Förteckningen ska innehålla sådan beskrivning av objekten som normalt ligger till grund för värdering såsom valör, årtal, kvalitet och dylikt.

3. Självrisken är 1 500 kronor.

4. I övrigt gäller i tillämpliga delar hemförsäkringsvillkor.

Resklar

1. Vem försäkringen gäller för

Resklar gäller för samma personer som hemförsäkringens grundskydd (punkt A2). När vi i det följande talar om ”du”, ”dig”, eller ”medförsäkrad medresenär” menar vi någon av dem som Resklar gäller för. Med närstående

person menas make/registrerad partner, sambo, barn, barnbarn, syskon, föräldrar, mor- och farföräldrar, svärföräldrar, svärson och svärdotter.

2. Försäkringens innehåll

I försäkringen ingår avbeställningsskydd, ersättningsresa och krisförsäkring. Försäkringen gäller utan självrisk och för ett obegränsat antal resor i hela världen under de första 45 dagarna av varje resa från hemorten i Sverige.

3. Förutsättningar

Försäkringen gäller för privata resor som kostat minst 1 000 kronor per person eller 2 000 kronor för hushållet. Med resa menas av reseföretag såld färdbiljett eller researrangemang (som är en kombination av färdbiljett och logi, till exempel charterresa). Med reseföretag avses i detta sammanhang resebyrå, researrangör, trafikföretag, hotell, stug- eller lägenhetsförmedling.

Stuga eller lägenhet som du hyr av privat ut- hyrare i högst 45 dagar omfattas under förut- sättning att hyresavtal finns.

Bokningsbekräftelse och andra resehand- lingar på svenska eller engelska ska lämnas till oss om vi begär det.

4. Självrisk

Resklar gäller utan självrisk.

5. Avbeställningsskydd

Försäkringen gäller

- vid olycksfall, akut sjukdom eller dödsfall som drabbat dig eller närstående person, ditt resesällskap eller person som du tänkt besöka (under förutsättning att du skulle vistas hos den personen minst halva restiden).
 - Intyg från legitimerad läkare krävs om avbeställning sker på grund av akut sjukdom eller olycksfall som drabbat dig eller ditt resesällskap.
 - Läkarintyget ska innehålla uppgift om diagnos, datum för första behandling eller undersökning samt datum för den be-

handling eller undersökning som ligger till grund för läkarens avrådan till resa.

- vid en oförutsedd händelse som inträffat och som orsakat väsentlig egendomsskada (till exempel brand) för dig eller någon till dig närstående person och som gör att du rimligen inte kan genomföra resan. Du ska inte ha kunnat råda över händelsen eller känt till den då resan beställdes.

6. Ersättning

Ersättning lämnas för de kostnader som inte återbetalas av reseföretag. Intyg från polis eller försäkringsbolag fordras om avbeställning sker i samband med brand, inbrott eller annan egendomsskada i bostaden. Underlag från reseföretaget angående resans pris och vad reseföretaget ersatt ska insändas till oss. Högsta ersättning är 40 000 kronor per person och skadetillfälle.

7. Begränsningar

Försäkringen gäller inte

- för kostnader som kan ersättas från annan försäkring, resebyrå eller researrangör
- för kostnader som uppkommit genom att du dröjt med avbeställningen. Om du vill invänta ett tillfrisknande sker detta på din egen ekonomiska risk
- om resan beställts i strid mot medicinska råd av läkare
- vid sjukdom, olycksfall eller skada som inte är akut eller som var känd vid beställning av resan
- avbeställning i samband med graviditet eller förlossning efter den 28:e veckan av graviditeten.

8. Om du måste avbeställa din resa

Avbeställning av resa ska ske så fort anledning till avbeställningen blivit känd. Kostnader som kan återbetalas av reseföretag ska återkrävas av dig själv. Du ska därefter anmäla skadan till oss.

9. Ersättningsresa

Ersättningsresa gäller för dig och medförsäkrade medresenärer. Medresenär kan också vara en utomstående person om du reser i sällskap med endast denna person.

Försäkringen gäller för resa som avbryts eller inte kan utnyttjas på grund av sjukdom, olycksfall eller dödsfall.

Ersättning lämnas om du eller din medförsäkrade medresenär var och en för sig

- av opartisk och behörig läkare på vistelseorten skriftligt ordinerats vila på hotellrum eller motsvarande under mer än halva den planerade restiden
- varit inlagd på sjukhus under mer än halva den planerade restiden
- av medicinska skäl måste återvända hem i förtid – under resans första hälft.

Planerad restid ska innefatta planerad dag såväl för avresa som för återkomst till hemorten i Sverige.

Läkarintyg ska innehålla uppgift om antal sjukdagar, eventuell ordination samt varför läkaren i förekommande fall rekommenderar hemresa.

Ersättning lämnas för dig och medförsäkrade medresenärer som tillsammans med dig fullföljer resan eller åker hem i förtid.

Kostnader som ersätts

- resans pris (se ”Förutsättningar”)
- stug- eller lägenhetshyra om stugan eller lägenheten bokats före avresan
- resa med egen bil från hemorten i Sverige till resmålet eller anslutningsresa till annat färdmedel samt motsvarande återresa. Ersättning lämnas med 18 kronor/mil.

Hemresan ska i förväg godkännas av SOS International, Falck TravelCare eller Folksam.

Högsta ersättning är 40 000 kronor per person och skadetillfälle.

10. Begränsningar

Försäkringen gäller inte

- för kostnader som kan ersättas av reseföretag eller från annan försäkring

- vid sjukdom eller olycksfall där vårdbehov kunnat förutses innan resan påbörjats
- stug- eller lägenhetshyra samt andra kostnader, till exempel liftkort, som betalats efter skadetillfället
- för ersättningsresa i samband med graviditet eller förlossning efter den 28:e veckan av graviditeten.

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i avsnitt C.

11. Krisförsäkring

Om du drabbas av psykisk ohälsa på grund av en traumatisk händelse som inträffat på resan, har du rätt till ersättning för korttidsterapi.

Vi lämnar ersättning för högst tio behandlingstillfällen per person. Vi förmedlar kontakt med en legitimerad psykolog eller legitimerad psykoterapeut. Det är hos denna som behandlingen måste ske. Du ska påbörja behandlingen inom två år från händelsen som orsakat den psykiska ohälsan. Behandlingen ska vara avslutad inom ett år från första behandlingstillfället.

Försäkringen gäller inte

- om du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd eller
- om du tillfogats skada av någon som omfattas av försäkringen.

*Vid behov av krishjälp, ring 0771-960 960
kontorstid vardagar 08:00–17:00*

Småbåt – helförsäkring

Med småbåt avser vi i denna försäkring båt med ett totalt värde som inte överskrider 80 000 kronor.

1. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden. Vid resa utanför Norden gäller försäkringen i hela världen under resans första 45 dagar, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

2. Vilken egendom som är försäkrad

Försäkringen gäller för den båt som anges i försäkringsbeskedet. Den gäller även för den utrustning och tillbehör som normalt behövs ombord. Motor ingår om dess fabrikat, motorstyrka och tillverkningsnummer anges i försäkringsbeskedet. Täcknings-, stötnings- och pallningsmateriel ingår upp till 4 000 kronor när den är anbringad till båten.

3. Allmänna begränsningar

Vi ersätter inte

- skada som helt eller delvis orsakats eller förvärrats av konstruktions-, tillverknings- eller materialfel
- skada som består i självförstörelse, till exempel självsprickor eller korrosion
- skada som består i nedsmutsning, missfärgning eller repor i ytskiktet.

4. Sjöskada, uppläggnings- och transportskada

Vi ersätter skada på försäkrad egendom, direkt orsakad av plötslig, oförutsedd och utifrån kommande händelse.

5. Brand

Vi ersätter skada direkt uppkommen genom brand, blixn, kortslutning eller explosion. Vi ersätter inte skada på motor eller avgassystem genom explosion i dessa.

6. Stöld och skadegörelse

Vi ersätter skada genom stöld eller andratillgreppsbrott. Likaså ersätts skada som uppstått genom försök till dessa brott eller genom uppsåtlig skadegörelse.

7. Aktsamhetskrav

Du ska se till att skada inte orsakas av nederbörd, is, snö, frost, mögel eller djur och att skada annars inte uppkommer på grund av vanvård eller dåligt underhåll. Du ska se till att skada inte uppkommer genom att batterisyra rinner ut.

Om båten är försedd med utombordsmotor ska du se till att den är så säkert fastsatt att den inte skadas eller förloras genom att den tappas eller lossnar från båten.

Du ska se till att skada inte orsakas på motor genom att vattenintag eller ledningar sätts igen eller täcks av något föremål.

Du ska se till att det inte uppstår skada på motor, drev eller backslag till följd av felaktigt bränsle, bristande smörjning eller överhettning.

Då båten ligger i sjön ska förtöjning eller förankring utföras så att den motstår det väder och den sjögång som med hänsyn till platsen och årstiden kan förekomma. Båten ska hållas länsad.

Då båten är uppdragen eller uppställd på land ska den vara placerad på betryggande avstånd från sjön med hänsyn till svallsjö och extremt högvatten.

Motorbåt med utombordsmotor ska låsas fast i bryggan med av oss godkänd utrustning (stävögla, kätting och hänglås, klass 2). Låskravet gäller endast när båten ligger i hemmahamnen.

Utombordsmotor som är monterad på båten ska vara fastlåst med låsanordning som är godkänd av oss. (Det är inte godkänt att låsa motorn med ett hänglås i tvingskruvarna). Motor och utrustning eller tillbehör som inte är monterad på båten ska vara inlåst.

Då båten förvaras på släpfordon ska detta vara låst med av oss godkänt lås.

Särskilt aktsamhetskrav för segelbräda: Segelbräda eller tillbehör till denna som lämnas utan uppsikt av dig måste förvaras inlåst eller fastlåst. Med fastlåst menar vi till exempel att bräda på biltak ska vara låst vid låst takräcke.

8. Om du brutit mot något aktsamhetskrav

Om du brutit mot något aktsamhetskrav gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarliga fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

9. Hur vi värderar och ersätter din förlorade eller skadade egendom

Båt, utrustning och tillbehör värderas till marknadsvärdet, det vill säga kostnaden för inköp i den allmänna handeln av likadan eller närmast motsvarande båt, utrustning och tillbehör i det skick den var omedelbart före skadetillfället.

För viss utrustning och tillbehör finns särskilda värderingsregler. Utgångspunkten är priset i den allmänna handeln i Sverige för ny likvärdig egendom. Från det beloppet görs åldersavdrag enligt tabell. Reglerna tillämpas inte för föremål som inte var funktionsdugliga vid skadetillfället. Sådana föremål ersätts med marknadsvärdet. Inte heller tillämpas reglerna om de skulle leda till ett oskäligt resultat.

Värderingstabellen tillämpas inte vid totalskada.

Kan egendomen repareras värderas skadan till den reparationskostnad som är rimlig och skälig i förhållande till marknadsvärdet. Försäkringsbeloppet ska motsvara det sammanlagda värdet av den försäkrade egendomen (båt, utrustning och tillbehör). Är försäkringsbeloppet betydligt lägre ersätter vi på grund av underförsäkring endast så stor del av skadan som försäkringsbeloppet utgör av värdet.

10. Ansvarsförsäkring

I försäkringen ingår också ansvarsförsäkring för dig som ägare, förare eller brukare av båten. Försäkringen gäller också för annan person som har lov att föra eller bruka båten.

Försäkringen gäller inte

- för skada på båten, båttillbehör, egendom ombord eller egendom som tillhör båtens ägare, förare eller brukare
- vid deltagande i hastighetstävling för motorbåtar
- då båten används i förvärvssyfte eller hyrs ut yrkesmässigt
- då båten har övergått till ny ägare
- då båten är rekviderad eller har tagits i anspråk av civila eller militära myndigheter

Avdragstabell

Föremål	Föremålets ålder						Därefter per påbörjat år	Maximal avskrivning
	0 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år		
Motorer, drev och delar till dessa (ej raka axlar)	0%	5%	10%	15%	20%	25%	5%	60%*
Mast och rigg	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	50%
Segel av normal kvalitet	0%	0%	0%	10%	20%	30%	5%	80%
Segel av mylar, kevlar och liknande	0%	15%	30%	50%	80%	80%	–	80%
Kapell, sprayhood	0%	10%	20%	30%	40%	50%	10%	80%
Batteri	0%	20%	40%	60%	80%	80%	–	80%
Elektronisk utrustning, till exempel gps, radio, radar	0%	10%	20%	30%	40%	50%	10%	80%
Dynor, stolar och säten	0%	10%	20%	30%	40%	50%	10%	80%

Tabellen tillämpas inte vid totalskada.

* Motorer som är 20 år och äldre ersätts med marknadsvärdet.

- för skadestånd eller annan ersättnings- skyldighet till följd av underlåtenhet att röja och bortförskaffa vrak.

I övrigt gäller reglerna för ansvarsförsäkring i punkt C2–C4.

11. Rättsskyddsförsäkring

I försäkringen ingår också rättsskydd för dig som ägare till den försäkrade båten samt för brukare och förare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Rättsskyddet gäller inte för den som har brukat båten utan lov. För rättsskyddet gäller i övrigt i tillämpliga delar reglerna för rättsskyddsförsäkring, punkt C10–C23 men med följande ändringar. Rättsskyddet gäller – förutom i de tvister som räknas upp under punkt C11 – även i tvister som kan prövas av dispaschör. Vad som sägs om kostnader i rättegång ska också tillämpas på kostnader vid dispasch.

I båtförsäkringen undantas från rättsskydd

- för uthyres del, tvister som avser anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av båten
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar, till exempel sjöfylleri eller grovt sjöfylleri. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att du begått eller misstänks ha begått sådana gärningar.

12. Självrisker

Försäkringens grundsjälvrisk är 1 500 kronor.

För rättsskydd är självrisken 20 procent av kostnaderna, dock lägst 1 500 kronor.

13. Allmänna bestämmelser

I övrigt gäller Allmänna bestämmelser, punkt C51–C83.

Skogsförsäkring Egendomsskydd

1. Försäkringen gäller för det intresse den försäkrade har i egendomen.

Beträffande skogsprodukter gäller försäkringen dock endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

2. Försäkringen gäller för skada som inträffat under den tid försäkringen varit i kraft.

3. Försäkringen gäller på försäkringsstället, varmed avses den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbeskedet. För skogsprodukter gäller försäkringen även utanför försäkringsstället, se punkt 5c nedan.

4. Försäkringen avser endast sådan skada som består i att egendomens värde minskas eller går förlorat och således inte sådan förlust som uppkommer till exempel genom att egendomen inte kan användas på beräknat sätt. Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte sådan förlust genom försäkringen.

5. Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar

- a) växande skog på skogsmark
- b) skogsmark enligt fastighetstaxeringslagen
- c) skogsprodukter. Härmed avses rundvirke (till exempel timmer, massaved), stamdelar och hyggesavfall som ska användas till flis
- d) hägnader och broar, befintliga på skogsmark.

Skogsprodukterna ska komma från försäkringsstället.

6. Skadehändelser

Ersättning lämnas för skada genom följande skadehändelser. För skogsmark, skogsprodukter, hägnader och broar gäller försäkringen dock endast för skada genom brand, explosion, åkslag och luftfartyg enligt punkt 6a–d.

a) brand

Med brand avses eld som kommit lös.

Undantag: Försäkringen gäller inte för kostnad avseende brandsläckning.

Aktsamhetskrav

Öppen eld får inte anläggas då eldningsförbud råder. Om aktsamhetskravet inte är uppfyllt – se punkt 7.

b) explosion

Med explosion förstås en ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

Undantag: Ersättning lämnas inte för skada genom sprängningsarbete.

c) åskslag

Försäkringen gäller för skada genom åskslag.

d) luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom luftfartyg som störtar eller genom föremål som faller ned från luftfartyg. Som luftfartyg anses även satelliter.

Undantag: Försäkringen gäller inte för skada genom spridning av kemiska eller biologiska preparat.

e) storm, snöbrott

Försäkringen gäller för skada genom storm och/eller snöbrott.

Ersättning lämnas endast på växande skog enligt punkt 5a.

Ersättning lämnas när sammanlagt minst ett hektar stormskadats eller utsatts för snöbrott så att återväxtåtgärder är erforderliga enligt skogsvårdslagen och minst 50 procent av virkesförrådet har skadats inom varje enskilt område. Vid bestämning av den skadade arealen får dock inte ytor mindre än ett halvt hektar medräknas.

Den sammanlagda ersättningsbara arealen av ytor omfattande mellan ett halvt och ett hektar begränsas till högst fem hektar.

f) torka, frost, svamp-, sork- eller insektsangrepp

Försäkringen gäller för skada på plantskog genom torka, frost, svamp- sork- eller insektsan-

grepp. Med frostskada avses skada på plantskog som orsakats av avkylning genom rimfrost och/eller dimfrost vid lufttemperatur understigande noll grader Celsius.

Ersättning lämnas när ett sammanhängande område av minst ett hektar har skadats. Dessutom ska inom varje enskild del av området minst 50 procent av antalet plantor med en högsta medelhöjd av 1,3 meter plantskog ha dött.

Planteringen eller sådden ska ha varit utförd med ett antal plantor eller såddfläckar som inte understiger antalet plantor eller såddfläckar i tabellen med mer än högst tio procent. Vid tillämpning av tabellen tas hänsyn till av Skogsvårdsstyrelsen utfärdade lokala rekommendationer.

7. Om du brutit mot aktsamhetskravet

Om aktsamhetskrav enligt punkt 6a inte uppfyllts görs ett avdrag med 20 procent av eljest utgående ersättning, dock lägst med ett halvt och högst tio prisbasbelopp. Avdraget kan minskas om det finns särskilda skäl med hänsyn till försummelsens art eller andra omständigheter.

Nedsättning görs dock inte

- om det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om aktsamhetskravet uppfyllts
- om den som skulle tillse att aktsamhetskravet uppfyllts inte kan lastas för att det åsidosatts.

8. Skadevärderings- och ersättningsregler

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler.

Värdering av skada på växande skog vid skada enligt 6a–6e

Skada utgörs av den minskning i rotvärde som uppkommit på de skadade träden (se nedan, Rotvärde) och den förlust som framkommer (se nedan, Mervärde och Värdering av skada på fröställning).

Trädslag – tall

Bonitet H100, m	Antal plantor eller såddfläckar per hektar
T28+	3 000
T20–T26	2 500
<T20	2 000

Trädslag – gran

Bonitet H100, m	Antal plantor eller såddfläckar per hektar
G30+	2 800
G20–G28	2 500
<G20	2 000

Undantag: Försäkringen gäller inte för skada

- på plantskog av lövträd
- på plantskog av sitkagran (*Picea sitchénsis*) eller douglasgran (*Pseudotsuga taxifolia*).

Rotvärde

Rotvärdet beräknas till skillnaden mellan inom orten allmänt gällande leveranspris för virke och avverknings- och utforslingskostnader. Vid ersättningsbar skada enligt 6a–e ersätter försäkringen endast den minskning av de skadade trädens rotvärde som beror dels på tekniska skador på träden och dels på den merkostnad som uppstår när skadade träd ska tillvaratas. Med merkostnad avses endast ökning av normala direkta kostnader för avverkning av skadade träd och utforsling av virket från de skadade träden till närmaste uppslagsplats.

Vid beräkning av rotvärdet såväl före som efter skadan ska den värdenivå som gällde omedelbart före skadan ligga till grund för beräkningarna.

Försäkringen ersätter inte minskat rotvärde på skadade träd på grund av sjunkande leveranspriser för virke.

Mervärde och markvärde

Med mervärde menas värdeförlust på grund av för tidig avverkning. Beräkning av mervärde och/eller markvärde sker med hjälp av typträdspriser. Typträdspriser (30-cm-trädets pris per skogskubikmeter) är de tal som skogs-försäkringstabellernas värden uppräknas med för att fastställa ersättningsnivån. För att utjämna stora prisändringar mellan enskilda år beräknas normalt typträdspriset som ett enkelt medeltal av det aktuella årets och de närmast föregående fyra årens typträdspriser.

Om summan av kostnaden för nödvändig för-yngningsåtgärd på grund av skadan och värdet av tillväxtförlust, beräknad enligt följande, överstiger mervärdet enligt skogs-försäkrings-tabellerna ersätts skadan i dessa fall dels med skälig kostnad för nödvändig för-yngningsåtgärd och dels med tillväxtförlust på grund av skadan. Tillväxtförlust beräknas efter 3,75 procent ränta per år på schablonberäknad kostnad för den ursprungliga för-yngningsåtgärden.

Den högsta beståndsåldern för tillämpning av bestämmelserna framgår av tabellen ovan.

Värdering av skada på fröträdsställning

Utöver förlust enligt punkt 8 (Mervärde, Rotvärde) lämnas ersättning med 65 procent av skälig kostnad för nödvändig plantering eller hjälpplantering under förutsättning att frö-trädsställningen motsvarat kraven enligt gällande anvisningar till skogsvårdslagen.

Undantag: Ersättning lämnas inte för skador på för-yngningsytor där den tid löpt ut som enligt gällande anvisningar till skogsvårdslagen godtas som den längsta för att skapa naturlig återväxt (självför-yngring).

Värdering av skada på skogsmark

Skada värderas enligt skogs-försäkrings-tabellerna, se punkt 8 - Mervärde.

Tillväxt- område	Bonitet	Ståndortsindex H100, m					
		<T12 <G12	T12-14 G12	T16-18 G14-22	T20-22 G18-22	T24 G24-26	G28-30
I	50 år	45 år	40 år	35 år	30 år	25 år	–
II	45 år	40 år	35 år	30 år	25 år	25 år	–
III	45 år	40 år	30 år	25 år	20 år	15 år	–
	<T12 <G12	T12 G12	T14-16 G14	T18-20 G16-18	T20-22 G20-24	T28 G26-30	<G30
IV	40 år	35 år	25 år	20 år	15 år	5 år	5 år
V, VI	40 år	30 år	20 år	15 år	10 år	5 år	5 år

Värdering av skada på skogs- produkter, hägnader och broar

Skada värderas till skillnaden mellan egendomens värde omedelbart före och efter skadan.

Skogsprodukternas värde beräknas efter inom prisområdet gällande leveranspriser för skogsprodukter. Definition av skogsprodukter se punkt 5.

Värdering av skada på plantskog vid skada enligt punkt 6f

1. Ersättning lämnas med skäligen kostnad för utförd hjälpplantering i skadad plantering eller utförd hjälpsådd i skadad sådd

- när den skadade planteringen eller sådden har utförts på skogsmark efter maskinell markberedning
- när den skadade planteringen har utförts på åker- eller betesmark efter kemisk gräsbekämpning
- när den skadade planteringen har utförts på åker- eller betesmark efter maskinell markberedning och kemisk gräsbekämpning har utförts minst en gång inom två år efter planteringen.

Med maskinell markberedning avses markberedning utförd med traktordraget eller traktorburet redskap för markberedning.

2. Reducerad ersättning lämnas med 60 procent av skäligen kostnad för utförd hjälpplanter-

ing i skadad plantering eller utförd hjälpsådd i skadad sådd då den skadade planteringen eller sådden inte har utförts efter åtgärder enligt 1 ovan.

Antalet ersättningsberättigade plantor eller såddfläckar begränsas till det antal som anges i tabellen under punkt 6f.

Antalet ersättningsberättigade plantor får inte heller överstiga det antal som har dött.

Ersättning lämnas inte när hjälpplanteringen eller hjälpsådden utförs senare än tre år efter det att skadan har inträffat.

Den skadade plantskogen ska ha anlagts med för ståndorten lämpligt plant- eller frömaterial.

Skadeersättningsregler

Försäkringen ska inte bereda den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada.

Det innebär till exempel att i de fall statligt bidrag lämnas i samband med skada begränsas ersättningen i motsvarande omfattning.

Skadeersättning

Ersättning lämnas för

- skada värderad enligt punkt 8 (skadevärderingsregler)
- räddningskostnad med avdrag för
 - självrisk
 - eventuell underförsäkring.

Panträtt i fast egendom samt företagsinteckning

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i Lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning.

Med brandförsäkringsavtal jämställs även annat försäkringsavtal till den del det omfattar ersättning för skada genom brand, explosion eller åkslag.

Om den som innehar rätt enligt företagsinteckning anmäler namn och adress hos bolaget, så har han, om skadan avser företagsintecknad egendom, företrädesrätt till ersättning för skada genom brand, explosion eller åkslag. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppen överstiger tio procent av försäkringsbeloppet för ifrågavarande slag av egendom.

Gällande lag om inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare samt om andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är dock tillämplig.

Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning beaktas om den ersättningsberättigade är redovisningsskyldig för mervärdesskatt.

Vi är inte skyldiga att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Om den i försäkringsbeskedet angivna arealen produktiv skogsmark är mindre än den verkliga – underförsäkring – begränsas ersättningen i motsvarande mån.

9. Självrisk

Vid varje skada dras från skadebeloppet ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. Självrisken är 1 500 kronor.

Ersättning enligt punkt 6f – torka, frost, svamp-, sork-, eller insektsangrepp – lämnas utan avdrag för självrisk.

10. Besiktning av skada

Vi har rätt att besiktiga skada samt att utfärda anvisning för tillvaratagande av skadad egen-

dom, innan sådan åtgärd vidtas. Avverkning av skadad skog enligt punkt 6a–e eller återväxtåtgärder enligt punkt 6f får påbörjas först efter särskilt medgivande från oss.

11. Ansvarsförsäkring

Försäkringen omfattar den skadeståndsskyldighet för personskada och sakskada som försäkrad kan åläggas på grund av ägande eller brukande av försäkrad skogsfastighet.

Reglerna för ansvarsförsäkring (punkt C1–C9) gäller i tillämpliga delar men med följande tillägg och begränsningar:

- Yrkesundantaget upphävs vad gäller utövande av skogsbruk på försäkrad fastighet.
- Försäkringen gäller inte för skada på eller genom levererad egendom.
- Försäkringen gäller inte för skada på människor eller miljö genom användande av kemikalier för insekts- eller slybekämpning.
- Försäkringen gäller inte för skada som består i eller är en följd av ras, sättning eller förskjutning i marken eller förändring i grundvattennivån.

12. Rättsskyddsförsäkring

Försäkringen omfattar ombuds- och rättegångskostnader för försäkrad vid tvist på grund av ägande eller brukande av försäkrad skogsfastighet.

Reglerna för rättsskyddsförsäkring (punkt C10–C23) gäller i tillämpliga delar men med följande tillägg och begränsningar:

- Yrkesundantaget upphävs vad gäller utövande av skogsbruk på försäkrad fastighet.
- Försäkringen gäller inte för tvist som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.
- Försäkringen gäller inte för tvist som kan prövas av fastighetsdomstol eller miljödomstol om den försäkrade är att anse som sökande part. I miljödomstolen omfattas endast tvister som gäller ersättning eller skadestånd enligt 31 och 32 kap miljöbalken.

- Försäkringen gäller inte för tvist som rör sådan av försäkringstagaren bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljöbalken kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om miljöbalken åberopas eller inte.
- Försäkringen gäller inte för tvist där den försäkrade är konkursgäldenär eller part i ackordsförhandling utan konkurs.

13. Allmänna bestämmelser

I övrigt gäller i tillämpliga delar Allmänna bestämmelser, punkt C51–C83.

Golf

1. Försäkringen gäller i hela världen och utan den begränsning i tid (45 dagar) som annars gäller vid resa. Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp

- Golfutrustning och annat personligt lösöre 30 000 kronor
- Stöldbegärlig egendom 2 000 kronor
- Pengar och värdehandlingar 1 000 kronor
- ”Hole-in-one” 2 000 kronor

Vilka skador som ersätts

2. Du får ersättning för skada på eller förlust av försäkrad egendom. Skadan eller förlusten ska ha uppkommit genom en plötslig och oförutsedd händelse.

Egendom som inte är golfutrustning ersätts endast inom

- område som tillhör inregistrerad golfklubb
- driving-range
- träningslokal för golfspel.

2.1. Vid ”hole-in-one” får du 2 000 kronor om slaget görs under en runda med minst 9 hål och om scorekort undertecknat av medspelare insänds till oss.

Undantag

Du får inte ersättning för skada som uppkommit genom slitage eller åldersförändring.

Självrisk

3. Självrisken är 300 kronor. Försäkringen gäller utan självrisk vid ”hole-in-one”.

Värderings- och ersättningsregler

4. Egendomen värderas och ersätts med tillämpliga delar i hemförsäkringsvillkorens bestämmelser i punkt C24–C33.

Övrigt

5. I övrigt gäller avsnittet Allmänna bestämmelser, punkt C51–C83, i försäkringsvillkoret för Folksams Hem- och villaförsäkring i tillämpliga delar.

Elrullstol

Vilket objekt försäkringen gäller för

1. Försäkringen gäller för elektriskt driven rullstol som enligt försäkringsbeskedet är försäkrad i Folksam.

Var försäkringen gäller

2. Försäkringen gäller inom Norden. På resa gäller den dessutom i hela världen under de första 45 dagarna, räknat från avresedagen från hemorten i Sverige.

Vem försäkringen gäller för

3. Försäkringen avser endast ditt eget lagliga ekonomiska intresse som försäkringstagare.

- Vi har även rätt att betala skadeersättning till ägaren om du har hyrt/lånat rullstolen på längre tid än ett år.

Vilken egendom som är försäkrad

4. Egendomsskyddet gäller för den försäkrade rullstolen och för säkerhetsutrustning eller annan normal utrustning till rullstolen (verktyg till ett värde av högst 1 000 kronor, extra hjul, reservdelar med mera). Även del till rullstolen och utrustning som du monterat av eller ännu inte monterat ingår. Se även krav på aktighet i punkt 12.

Radio-, band-, cd-spelare eller annan kommunikationsutrustning ersätts endast om ut-

rustningen är fast monterad och konstruerad för att enbart användas i rullstolen. Vi ersätter inte mobiltelefon. Ersättningen är begränsad till sammanlagt 5 000 kronor. Ersättningen gäller efter ålders- och självriskavdrag. I beloppbegränsningen ingår också tillbehör till ersättningsbar utrustning. Monteringskostnad ersätts utöver beloppbegränsningen.

Brandförsäkring

5. Försäkringen gäller för skada genom brand. Med brand menar vi ”eld som kommit lös”. Vi ersätter också skada på elektriska kablar genom kortslutning och direkta följdskador på elektriska komponenter genom sådan kortslutning.

6. Vi betalar inte skada

- som beror på explosion i motor, däck eller slangar
- genom trafikolycka (själva brandskadan ersätts, men inte följdskador, till exempel genom dikeskörning).

Självrisk

7. Självriskan är 400 kronor.

Aktsamhetskrav

8. Elektriska kablar och komponenter ska vara fackmannamässigt monterade.

9. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 8 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarigare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt C63 i försäkringsvillkoren för Folksams Hem- och villaförsäkring.

Stöldförsäkring

10. Försäkringen gäller för skada genom stöld eller tillgrepp av elrullstol. Vi betalar också skador som uppstått vid försök till stöld eller tillgrepp. Försäkringen gäller dessutom för skada som uppstått genom uppsåtlig skadegörelse i samband med sådan händelse. Vid förlust av rullstolen får du ersättning om den inte kommit tillrätta inom en månad efter det vi fått din anmälan om stölden.

11. Vi betalar inte skada

- om någon som tillhör ditt hushåll tar rullstolen och använder den utan lov
- om någon annan som har tillgång till rullstolen använder den utan lov.

Med någon som tillhör ditt hushåll menar vi person som är folkbokförd på samma adress, förutsatt att ni har gemensamt hushåll.

Aktsamhetskrav

12. Del eller utrustning till rullstolen som inte är fast monterad ska förvaras i låst utrymme. Rullstolen ska förvaras på ett betryggande sätt när den inte används.

13. Om du bryter mot aktsamhetskravet i punkt 12 gör vi normalt avdrag med 25 procent på ersättningen. Avdraget kan i allvarigare fall bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. Avdraget görs efter vad som är skäligt med hänsyn till förhållandets samband med den inträffade skadan, det uppsåt eller den vårdslöshet som har förekommit och omständigheterna i övrigt. Vi gör inget avdrag om försummelsen var lindrig. Se även punkt C63 i försäkringsvillkoren för Folksams Hem- och villaförsäkring.

Självrisk

14. Självriskan är 400 kronor.

Vagnskadeförsäkring

15. Försäkringen gäller för skada genom trafikolycka, annan yttre olyckshändelse eller genom uppsåtlig skadegörelse av någon utomstående. Några exempel på när försäkringen gäller är om du krockar, välter eller vid explosion eller om rullstolen skadas vid transport, till exempel på färja eller tåg.

16. Vi betalar inte skada

- på fordonssdel med konstruktions-, fabriktions-, eller materialfel, om skadan orsakades av felet.
- som består i slitage eller beror på bristfälligt underhåll
- genom rost, frätning, köld, väta eller fukt. Vi ersätter dock skada som är en direkt följd av en sådan händelse som anges i punkt 15.

Självrisk

17. Självrisken är 1 500 kronor.

Hur vi värderar och ersätter din skadade egendom

18. Vi ersätter din skada enligt de försäkringsvillkor som gällde för din försäkring på skadedagen.

19. Vi ersätter din ekonomiska förlust, men inte affektionsvärde eller annat värde av personlig natur. Förlust eller annan olägenhet av att egendomen inte har kunnat användas betalar vi bara om vi särskilt har åtagit oss detta.

20. Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras samt reparationsmetod eller ersättas med närmast motsvarande egendom. Vi har också rätt att avgöra var egendomen ska inköpas eller repareras. Vi övertar äganderätten till all egendom som vi ersatt.

21. Ersättning för skada grundas på egendomens värde vid köp i allmänna handeln (marknadsvärdet) omedelbart före skadan. Från denna regel görs avsteg enligt nästa stycke. För

utrustning enligt punkt 4 beräknas marknadsvärdet genom fasta åldersavdrag från nyan-skaffningspriset. Vi gör inget avdrag för första året från det att utrustningen inköpts ny. Därefter drar vi av tio procent för varje påbörjat år, dock högst 80 procent. Aktuell självrisk dras av efter det att åldersavdrag gjorts.

22. Vi betalar inte

- kostnad för förbättring eller förändring av rullstolen som gjorts i samband med skadereparation
- merkostnader som beror på att du inte följt våra anvisningar om inköpsställe
- kostnad för lackering som inte motsvarar den som rullstolen hade i det seriemässiga utförandet.
- eventuell värdeminskning efter reparation
- merkostnad genom att reservdelar fraktats på annat sätt än vad som är normalt, om vi inte godkänt detta
- normalt slitage när rullstolen använts i samband med stöld eller annat olovligt tillgrepp
- mervärdesskatt när försäkringstagaren eller ägaren/uthyraren är redovisningsskyldig för sådan skatt.

Räddningsförsäkring

23. Räddningsförsäkringen gäller för person- och fordonstransporter som blivit nödvändiga genom att du i samband med resa med den försäkrade rullstolen råkat ut för sådana nödsituationer som anges i punkt 24.

Rese- och transportkostnader ska vara skäliga och göras med det billigaste transportmedel som går att använda med hänsyn till omständigheterna. Om du ordnar transport med privat bil betalar vi ersättning med 18 kronor/mil.

Persontransporter

24. Om din rullstol stulits, skadats eller fått driftstopp betalar vi kostnader för resa till hemort för brukaren och medresenär. Istället för hemresa betalar vi istället kostnaden för fort-

satt resa till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare.

Om brukaren eller medresenär drabbats av olycksfall eller akut sjukdom betalar vi transportkostnader för dessa för

- resa till närmaste läkare eller sjukhus
- resa till hemort eller till sjukhus inom Norden.

Vi betalar hemresan, dock längst till rullstolens hemort, för brukare eller medresenär som inte kan fortsätta resan därför att brukaren eller medresenär drabbats av olycksfall, akut sjukdom eller har avlidit. Istället för hemresa betalar vi istället kostnaden för fortsatt resa till bestämmelseorten om detta inte blir dyrare.

- transport av avliden till hemort inom Norden. Om dödsfallet inträffar utomlands kan vi istället betala kostnaden för begravning på platsen om detta inte blir dyrare än hemtransport. Kostnaden för hemtransport eller begravning måste i förväg godkännas av oss.

Rullstolstransporter

25. Om din rullstol råkat ut för skada enligt punkt 24 betalar vi kostnader för

- transport av rullstolen till närmaste lämpliga verkstad eller reparation på platsen om detta inte blir dyrare
- om skadan hänt utomlands kan vi också betala hemtransport av rullstolen i oreparerat skick
- transport till rullstolens hemort i Sverige om resan måste avbrytas eller fortsätta på annat sätt på grund av att rullstolen stulits eller skadats.
- transport till rullstolens hemort i Sverige om rullstolen måste lämnas kvar på grund av att brukaren eller medresenär drabbats av akut sjukdom, olycksfall eller har avlidit.

Vi betalar också resekostnad för en person från bostaden eller resmålet för hämtning av rullstolen efter reparation eller då den kommit tillräta efter stöld. Hämtningen ska du själv ordna, men vi ska först godkänna den. Om det finns särskilda skäl kan vi ombesörja hämtningen.

Vi betalar inte

26. Räddningsförsäkringen betalar inte

- kostnader som du skulle ha haft även om skadan inte uppstått
- högre kostnader för hämtning eller hemtransport än vad rullstolen är värd när transporten görs
- kostnader som uppstått när händelsen inträffar under tävling med rullstolen eller under träning för tävling.

Självrisk

27. Självriskan är 100 kronor.

När du behöver hjälp

28. Behöver du hjälp, ring oss på 0771-960 960, måndag 7.30–17.00, tisdag–torsdag 7.45–17.00 och fredag 8.00–17.00. Övrig tid kontakta Folksam Jour, telefon 020-45 00 00.

Vid behov av hjälp utomlands kontakta SOS-International i Köpenhamn, telefon +45 70 10 50 50 eller Falck TravelCare, telefon +46 8 587 7170.

Aktsamhetskrav

29. Du ska ha ett medgivande från Folksam Jour innan du själv beställer hjälp såvida inte omständigheterna hindrar dig från att omedelbart kontakta Folksam Jour.

30. Om du bryter mot bestämmelserna i punkt 29 och försummelsen medför skada för oss kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdrag görs efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Vid ringa oaktsamhet görs inget avdrag.

Ansvarsförsäkring och personförsäkring

Ansvarsförsäkring

31. Ansvarsförsäkringen gäller för person- eller sakskada som du vid användande av rullstolen orsakar annan under försäkringstiden genom

vårdslöshet eller på annat sätt blir ersättningskyldig för enligt skadeståndsrättsliga regler. Skada orsakad med uppsåt ersätts inte.

32. Om du krävs på skadestånd för en skada som omfattas av försäkringen utreder vi om du är skadeståndsskyldig och förhandlar med den som kräver skadestånd. Det skadestånd som du blir skyldig utge betalar vi i ditt ställe. Vid rättegång för vi din talan och svarar även för rättegångskostnaderna. Vi är inte bundna av att du, utan vårt samtycke, tar på dig skulden för skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning.

Personförsäkring

33. Försäkringen gäller också för dina egna personskador som kan inträffa i samband med användning av rullstolen. Skada orsakad med uppsåt ersätts inte. Ersättningen beräknas liksom för ansvarsförsäkringen enligt skadeståndsrättsliga regler.

34. Vid personskada åtar vi oss dessutom att betala skadade kläder och annan egendom som du hade på eller med dig när skadan hände. Vi ersätter inte skador på eller förlust av värdeföremål som till exempel kameror, ringar och smycken och inte pengar eller värdehandlingar. Högsta ersättning är 1/2 prisbasbelopp.

Gemensamt för ansvars- och personförsäkring

35. Om du drabbas av en personskada där ersättning ska lämnas från din försäkring betalar vi också ersättning för vissa ombudskostnader som du har vid den utomrättsliga skaderegleringen i Folksam. Ersättning för ombudskostnader omfattar ombudets skäligen tidsåtgång för nödvändiga åtgärder i ärendet och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet respektive enligt brottsmålstaxan. Beträffande vilka ombud som du får anlita gäller samma regler som för Rättsskydd, se punkt 44.

Högsta ersättningsbelopp

36. Vi betalar vid samma skadetillfälle sammanlagt högst 5 miljoner kronor.

Självrisk

37. Ansvars- och personförsäkringen gäller utan självrisk.

Rättsskyddsförsäkring

Vem försäkringen gäller för

38. Försäkringen gäller för den försäkrade rullstolens ägare och brukare – de försäkrade – i denna deras egenskap. Försäkringen gäller inte för den som har brukat rullstolen utan lov.

Vad försäkringen gäller för

39. Försäkringen gäller för tvist, som kan prövas som tvistemål (T-mål) av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen. Måste en tvist först handläggas av någon annan instans täcks inte kostnaderna för en sådan förberedande prövning av försäkringen.

40. Försäkringen gäller för brottmål där den försäkrade misstänks, åtalas eller slutligen döms för

- brott som enligt lagen bara kan medföra bötesstraff, till exempel vårdslöshet i trafik
- vållande till annans död eller vållande till kroppsskada eller sjukdom.

Kan den som åtalas för grov vårdslöshet i trafik eller för grovt vållande till annans död eller till kroppsskada eller sjukdom, genom laga-kraftäggande dom visa att brottet inte bedömts som grovt, gäller försäkringen.

Vad försäkringen inte gäller för

41. Försäkringen gäller inte för

- tvister som enbart kan prövas av administrativa myndigheter eller domstolar, till exempel, länsstyrelse, förvaltningsrätt, kamrarrätt eller Regeringsrätten
- tvister som vid en rättslig prövning handläggs som så kallade småmål. Med småmål menas tvister där värdet av vad som yrkas

ligger under ett halvt prisbasbelopp. Beloppets begränsning gäller även för tvister utomlands. Tvist med Folksam om försäkringsavtalet omfattas dock

- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- tvister med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med
- tvister som har samband med överlåtna krav
- tvister som avser anspråk på grund av yrkesmässig uthyrning av rullstolen
- brottmål där misstanke om brott eller åtal till någon del avser uppsåtliga eller grovt vårdslösa gärningar. Försäkringen gäller inte heller för tvist som avser skadestånd eller annat anspråk på grund av att den försäkrade begått, eller misstänks ha begått sådana gärningar.
- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av ansvarsförsäkringen.

När försäkringen gäller

Huvudregel

42. Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten eller misstanken om brott uppkommer och om den då gällt oavbrutet i minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits i Folksam. Om du tidigare haft samma slags rättsskydds-försäkring i annat bolag får du tillgodoräkna dig den.

Om du inte haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket/misstanken om brott inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.

Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskydds-försäkring när tvisten uppkommer därför att för-

säkringsbehovet upphört kan du trots detta få rättsskydd genom försäkringen om den var i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket/misstanken om brott inträffade och det därefter inte har gått längre tid än tio år. Beträffande preskription, se punkt C72 i försäkringsvillkoren för Folskams Hem- och villaförsäkring.

Var försäkringen gäller

43. Anspråket eller misstanken om brott ska ha sin grund i något som har inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se punkt 2.

Ombud eller försvarare

44. För att få rättsskydd måste du alltid anlita ett ombud eller en försvarare. Ditt ombud ska vara advokat eller en biträdande jurist anställd på en advokatbyrå. Vi kan också godta ett ombud som har förordnats till offentlig försvarare. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Försäkringsförbundet avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet.

45. Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av en advokats arvode och kostnader. Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Försäkringsförbundets ombudskostnadsnämnd.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- eller kostnadsersättningen.

Vilka kostnader försäkringen ersätter

46. Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga. Vi ersätter inte kostnader som du kunde fått ersatt av staten eller av din motpart. Ersättning kan utgå även i tvister som förlikts eller av annat skäl aldrig kommer inför domstol.

47. Försäkringen ersätter

- ombuds och försvarares arvode och kostnader
- kostnad för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt.
- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud har beställt
- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditjonskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagts att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts.

Ersättning lämnas för skäligen tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet, respektive enligt brottmålstaxan. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt a conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättning kan fastställas. Betalning a conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

Vilka kostnader som försäkringen inte ersätter**48. Försäkringen ersätter inte**

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnaden för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud/försvarare eller bytt ombud/försvarare såvida det inte föreligger särskilda skäl
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ska ersättas enligt 10 § 9 punkten rätts hjälpslagen.

Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka advokatkostnader och övriga kostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

Högsta ersättningsbelopp

- 49.** Vid varje tvist eller brottmål kan ersättningen högst uppgå till 200 000 kronor. Endast en tvist anses föreligga om
- du och annan försäkrad står på samma sida
 - flera tvister avser samma angelägenhet
 - yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser och omständigheter.
- Således kan en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Självrisk

50. Självrisken är 20 procent av skadekostnaden, dock lägst 1 500 kronor.

Övrigt

51. I övrigt gäller avsnittet Allmänna bestämmelser, punkt C51–C83, i försäkringsvillkoret för Folksams Hem- och villaförsäkring i tillämpliga delar.

Borätt stor Grundskydd**1. Var försäkringen gäller**

Försäkringen gäller i din bostadsrättslägenhet, på den adress som anges i försäkringsbeskedet.

2. Vilken egendom som är försäkrad

Försäkringen gäller för

- själva lägenheten med tillhörande utrymnen, dock endast för skada som du svarar för på grund av din underhållsskyldighet enligt bostadsrättslagen och föreningens stadgar
- fast inredning som du själv bekostat
- inglasad balkong/altan
- markis/tak över uteplats

- staket och egenbekostat uthus, garage eller carport som är högst 30 kvadratmeter, som du äger på mark som tillhör din bostadsrätt. allt under förutsättning att skadan inte ersätts genom fastighetens försäkring.

3. Skadehändelser som försäkringen gäller för

För försäkringen gäller i tillämpliga delar försäkringsvillkoren för villaförsäkring enligt nedan.

Punkt

B4	Brand, blix, explosion med mera
B5–B6	Läckage
B8	Översvämning
B9	Storm
B10	Hagel
B12	Jordskalv, jordskred med mera
B13	Skada orsakad av vilda djur
B14–B15	Hushållsmaskin- och installations-skador
B16	Glaseruteskador
B17	Stöld och skadegörelse

4. Värderings- och ersättningsregler

Skada på såväl bostadsrättslägenhet som fast inredning som du själv bekostat och inglasad balkong/altan värderas och ersätts enligt reglerna för byggnad i punkt C36 och C41.

5. Självrisk

Självrisken är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

6. I övrigt gäller försäkringsvillkorens avsnitt C, Allmänna bestämmelser i tillämpliga delar.

Borätt Extra

1. Skadehändelser som försäkringen gäller för

Vi ersätter skada på eller förlust av försäkrad egendom genom plötslig och oförutsedd händelse, dock inte i den mån ersättning kan betalas ur hemförsäkringen.

Vi ersätter den extrakostnad som kan uppkomma vid återställande eller reparation efter skada på grund av att nya normer och branschregler gäller vid skadetillfället.

2. Högsta ersättningsbelopp

Högsta ersättningsbelopp vid varje skadetillfälle är 200 000 kronor.

3. Vilken egendom är försäkrad

Försäkringen gäller för

- fast inredning som du själv bekostat
- egendom i lägenheten som tillhör bostadsrättsföreningen och som du enligt bostadsrättslagen eller föreningens stadgar är skyldig att underhålla
- tomtmark som tillhör bostadsrättsföreningen och som du enligt föreningens stadgar är skyldig att underhålla
- inglasad balkong och altan
- markis och tak över uteplats
- simbassäng/pool eller staket som du äger på mark som tillhör din bostadsrätt
- egendom som är avsedd som fast inredning i bostadsrätten men som ännu inte blivit monterad, förutsatt att egendomen är under transport till bostadsrätten eller förvaras i bostadsrätten eller i dess förådsutrymmen. under förutsättning att skadan inte ersätts genom fastighetens försäkring.

4. Aktsamhetskrav och undantag

Om du orsakar skada genom förbättringsåtgärder eller tillrättläggande av felaktiga utföranden och konstruktioner eller felaktig bearbetning, reparationer eller rengöring kan vi göra avdrag på ersättningen. Avdraget är normalt 50 procent. I allvarligare fall kan det bli

högre, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

5. Vi ersätter inte

- skada som uppkommit genom självsprickor, vittring eller åldersförändring vare sig skadan visas successivt eller plötsligt
- skada genom djur eller insekter
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- frostsador på växtlighet i trädgård

6. Självrisk

Självrisken är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

7. Värderings- och ersättningsregler

Du får ersättning enligt avsnitten Värderings- och ersättningsregler för byggnad, punkt C36–C48. Åldersavdraget på skadade byggnadsdelar begränsas till sammanlagt högst 20 000 kronor, se punkt C41. För skada på byggnadsdelar som enligt tabellen i punkt C41 är avskrivna till 100 procent lämnas ingen ersättning.

Borätt Liten

Har du tecknat Borätt Liten gäller grundskyddet i Borätt Stor.

Studenthem – särskilda bestämmelser

1. Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare. Den gäller också för ytterligare en person om detta anges i försäkringsbeskedet. En förutsättning är att denne är folkbokförd på samma adress och bosatt i samma bostad som du.

Om du inte längre är ensamboende respektive sammanboende måste du meddela oss detta. Försäkringen gäller för dig som är under 39 år och är inskriven vid svenskt universitet, högskola eller folkhögskola. Om du inte längre är inskriven måste du meddela oss detta.

I övrigt gäller bestämmelserna i hemförsäkringen.

2. Självrisk

Studenthem gäller med en självrisk på 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

Studentolycksfall

Detta villkor gäller för Studentolycksfallsförsäkring.

Försäkringen kan endast tecknas som tillägg till Studenthem.

Förklaringar av viktiga begrepp

Akut sjuktid

Med akut sjuktid menas den tid under vilken den försäkrade givits vård och behandling för att förhindra eller minska menliga följder av skadan inklusive uppkomna komplikationer. Den akuta sjuktiden börjar vid skadetillfället och varar till dess ett stationärt tillstånd inträtt.

Försäkrad

Försäkrad är den person vars liv och hälsa försäkringen gäller för.

Försäkringsbelopp

De belopp som gäller vid försäkringens olika ersättningsmoment.

Försäkringsfall

Den händelse som enligt försäkringsvillkoren kan ge den försäkrade rätt till ersättning.

Tidpunkt för försäkringsfallet vid olycksfallsskada är den tidpunkt då olycksfallet inträffade.

Försäkringstid

Den tid under vilken den försäkrade omfattas av försäkringen.

Prisbasbelopp

Belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället och som varje år bestäms av reger-

ingen. Det används bland annat för beräkning av vissa försäkringsbelopp.

1. Vad försäkringen gäller för

Försäkringen enligt dessa villkor gäller dygnet runt och lämnar ersättning för direkta följder av olycksfallsskada som inträffar under försäkringstiden.

En olycksfallsskada är en kroppsskada som du drabbas av genom en oförutsedd, plötslig yttre händelse. Psykiska besvär betraktas inte som kroppsskada.

Med olycksfallsskada jämställs kroppsskada som orsakats av solsting, värmeslag, förfrysning, helt avsliten hälsena (total hälseneruptur) vridvåld mot knä och även utan oförutsedd plötslig yttre händelse. För andra avslitna senor lämnas ersättning bara om de är en direkt följd av ett olycksfall.

Med kroppsskada jämställs skada på protes eller annan liknande anordning som användes för sitt ändamål när skadan inträffade.

Samband mellan kroppsskada och någon av de ovan angivna skadeorsakerna ska anses föreligga, om det är klart mera sannolikt än att samband inte föreligger.

Finns redan ett kroppsfelet (sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada) när olycksfallsskadan inträffar eller har kroppsfelet tillkommit senare gäller följande. Har kroppsfelet medverkat till att följderna av olycksfallsskadan förvärrats, lämnas ersättning bara för de följder som direkt beror på olycksfallsskadan oberoende av kroppsfelet. En bedömning sker således av vilken skadeföljd det hade blivit om kroppsfelet inte funnits. Om det enbart är kroppsfelet som orsakar besvären lämnas ingen ersättning.

Som olycksfallsskada räknas inte frivilligt orsakad kroppsskada och kroppsskada som uppkommit genom

- smitta av bakterier, virus eller annat smittämne. Smitta på grund av insektssticker eller liknande kan dock ersättas som olycksfallsskada.

- smitta eller förgiftning genom intagande av mat eller dryck
- ingrepp, behandling eller undersökning (skada vid medicinsk behandling) eller genom användning av läkemedel
- förslitning, överbelastning eller överansträngning. Kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggskott, diskbråck och muskelbristning.

2. Ersättningsförmåner

Under denna rubrik finns bestämmelser för samtliga ersättningsmoment. Vissa ersättningsförmåner är knutna till prisbasbeloppet. Utbetalning från försäkringen för kostnader grundas på det prisbasbelopp som gäller vid utbetalningstillfället. Utbetalning från försäkringen för invaliditet och ärr grundas på det prisbasbelopp som gäller vid olycksfallstillfället.

Om du avlider innan slutreglering skett, utbetalas ersättning till dödsboet.

Vid medicinsk invaliditet utbetalas det belopp som motsvarar den säkerställda medicinska invaliditet som förelåg före dödsfallet. Rätt till ersättning föreligger inte om dödsfallet inträffar inom två år från det att olycksfallet inträffade.

3. Kostnader

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga kostnader.

Kostnader för skadans läkande, resor, kläder och glasögon

Ersättning lämnas för kostnader för läkarevård, läkemedel och resor i samband med vård och behandling under akut sjuktid för varje sjukvårdsbehandling. Leder olycksfallsskadan till att du måste behandlas av läkare, lämnas ersättning dessutom för skadade kläder och glasögon.

Ersättning lämnas med 0,5 procent av ett prisbasbelopp för varje sjukvårdsbehandling, dock högst 14 procent av ett prisbasbelopp per år och under längst tre år från det att olycksfallet inträffade.

Leder olycksfallsskadan till att du måste behandlas av läkare lämnas ersättning för skadade

- kläder med ett schablonbelopp motsvarande tre procent av ett prisbasbelopp
- glasögon med ett schablonbelopp motsvarande sex procent av ett prisbasbelopp.

4. Sjukhusvård

Om olycksfallsskadan medför att du blir inskriven på sjukhus lämnas ersättning med 0,3 procent av ett prisbasbelopp per dag som du vistas på sjukhuset, in- och utskrivningsdagar inräknade. Ersättning lämnas under längst 90 dagar för varje olycksfall.

5. Tandskador

Om olycksfallsskadan medför behov av tandläkarvård som en direkt följd av olycksfallet ersätts kostnad för nödvändig behandling av tand eller tandprotes som skadats i munnen.

Tandskada som uppkommit vid tuggning eller bitning anses inte som olycksfallsskada.

Om det redan vid skadetillfället förelåg ett tandbehandlingsbehov vad avser de skadade tänderna har vi rätt att i skäligen omfattning delvis eller helt sätta ned ersättningens storlek.

För att kostnaderna ska kunna ersättas måste behandling och kostnader vara godkända av oss innan behandlingen påbörjas.

För den som inte fyllt 20 år och har rätt till fri tandvård, lämnas ersättning endast för akut temporär behandling. Med akut temporär tandvårdsbehandling menas sådan provisorisk behandling som är nödvändig för att akut förhindra eller minska risken för ytterligare tandbesvär.

Måste slutbehandling på grund av din ålder skjutas upp till senare tidpunkt ska den uppskjutna behandlingen, för att ersättning ska kunna lämnas, slutföras innan du fyller 25 år eller inom fem år från det att olycksfallet inträffade. En förutsättning är att olycksfallet inträffat efter det att du fyllt 20 år.

Vid i Sverige uppkommit behov av tand-

behandling kan nödvändiga kostnader ersättas endast för sådan behandling som helt eller delvis omfattas av den allmänna tandvårdsförsäkringens bestämmelser eller som på annat sätt finansieras med offentliga medel. Högsta ersättning för tandbehandlingskostnader är 20 000 kronor.

6. Begravningskostnader

Om du avlider på grund av olycksfallsskadan utbetalas ett halvt prisbasbelopp till dödsboet.

7. Begränsningar i rätten till ersättning

För samtliga ovanstående ersättningsmoment gäller följande begränsningar:

- Om du inte har rätt till ersättning från Försäkringskassan i Sverige, lämnas ersättning bara för kostnad som skulle ha ersatts om denna rätt funnits.
- Ersättning lämnas inte för kostnad som du har rätt att få ersatt enligt lag, annan författning eller från annan försäkring. Ersättning lämnas inte heller för kostnad som ersätts enligt kollektivavtal slutet mellan huvudorganisationer på arbetsmarknaden.
- Vid olycksfall som inträffat i Sverige ersätts inte kostnad för vård utomlands.
- Vid i Sverige uppkommit behov av läkarvård, sjukhusvård eller annan behandling ersätts kostnader endast om vården eller behandlingen ges inom den offentliga vården eller av läkare som har vårdavtal med sjukvårdshuvudman.

8. Sveda och värk

Ersättning lämnas för sveda och värk om du till följd av olycksfallsskadan fått arbetsförmågan nedsatt till minst hälften under minst 30 dagar i följd. Ersättning lämnas från första dagen med fem procent av ett prisbasbelopp per månad i längst 180 kalenderdagar.

Utbetalning sker när den akuta sjuktiden upphört.

Ersättning lämnas inte om olycksfallsskadan ger rätt till sveda och värkersättning enligt lag, annan författning eller från annan försäkring.

42 A Tilläggförsäkringar till Hemförsäkringen

Ansikte och hals

– Ersättning i procent av försäkringsbeloppet

Ärrets storlek Längd						
	Bredd	Kortare än 3 cm	3–5 cm	6–10 cm	11–15 cm	Längre än 15 cm
Mindre än 1 cm		0,40 %	0,55 %	0,8 %	1,1 %	1,6 %
1–2 cm		0,55 %	0,80 %	1,1 %	1,6 %	2,3 %
3–5 cm			1,10 %	1,6 %	2,3 %	3,3 %
6–10 cm				2,3 %	3,3 %	4,6 %
Större än 10 cm					4,6 %	10,0 %

Underarmar, underben, knän och armbågar

– Ersättning i procent av försäkringsbeloppet

Ärrets storlek Längd						
	Bredd	Kortare än 4 cm	4–8 cm	9–15 cm	16–25 cm	Längre än 25 cm
Mindre än 2 cm		0,25 %	0,35 %	0,5 %	0,7 %	1,0 %
2–3 cm		0,35 %	0,50 %	0,7 %	1,0 %	1,5 %
4–8 cm			0,70 %	1,0 %	1,5 %	2,1 %
9–15 cm				1,5 %	2,1 %	2,9 %
Större än 15 cm					2,9 %	5,5 %

Överarmar, lårben, fötter och bål

– Ersättning i procent av försäkringsbeloppet

Ärrets storlek Längd						
	Bredd	Kortare än 6 cm	6–10 cm	11–20 cm	21–40 cm	Längre än 40 cm
Mindre än 3 cm		0,2 %	0,3 %	0,4 %	0,6 %	0,8 %
3–5 cm		0,3 %	0,4 %	0,6 %	0,8 %	1,2 %
6–10 cm			0,6 %	0,8 %	1,2 %	1,7 %
11–20 cm				1,2 %	1,7 %	2,3 %
Större än 20 cm					2,3 %	4,5 %

Ersättning lämnas oberoende av övrig invaliditetsersättning.

Vid omprövning tillämpas de regler som beskrivs under F7 *Medicinsk invaliditet*.

9. Invaliditet

Leder olycksfallsskadan till invaliditet kan ersättning lämnas för medicinsk invaliditet. Ersättning kan också lämnas för klart vanprydan- de ärr.

10. Medicinsk invaliditet

Med medicinsk invaliditet menas ett tillstånd där det efter den akuta sjuktiden finns sådan bestående nedsättning av kroppsfun- ktionen som fastställs oberoende av yrke och arbets- förhållanden eller fritidsintressen.

Funktionsnedsättningen ska objektivt kun- na fastställas. Som medicinsk invaliditet räk- nas även förlust av inre organ.

Den medicinska invaliditetsgraden bestäms med ledning av en av försäkringsbranschen gemensamt fastställd tabell.

Den totala invaliditetsgraden kan uppgå till högst 100 procent för varje försäkringsfall.

Rätt till ersättning föreligger när invalidi- tetstillståndet inträtt och den framtida medi- cinska invaliditeten fastställts, dock tidigast två år efter det att olycksfallet inträffade.

Kan funktionsförmågan förbättras genom an- vändning av protes eller läkemedel, fastställs invaliditetsgraden med beaktande av detta.

Var funktionsförmågan redan tidigare ned- satt på grund av sjukdom, sjuklig förändring eller annan kroppsskada, frånräknas motsva- rande medicinska invaliditetsgrad.

Vi lämnar ersättning med så stor del av för- säkringsbeloppet som svarar mot invaliditets- graden angiven i procent.

Om invaliditetsgraden är lägre än 50 pro- cent är försäkringsbeloppet tio prisbasbelopp. Är den 50 procent eller högre är försäkrings- beloppet 20 prisbasbelopp.

11. Ärr

Ersättning kan lämnas för ärr som uppstått som en direkt följd av olycksfallsskada som behandlats av legitimerad läkare, om ärrret kvarstår två år efter dess uppkomst. Bagatellartat ärr ersätts inte.

Ersättning lämnas i procent av försäkrings- beloppet för medicinsk invaliditet, se nedan- stående tabeller.

Ersättning lämnas oberoende av övrig invali- ditetsersättning. Vid omprövning tillämpas de regler som beskrivs under Medicinsk invalidi- tet.

12. Krisförsäkring

Har du drabbats av psykisk ohälsa som en di- rekt följd av en traumatisk händelse under försäkringstiden i form av

- ersättningsberättigande olycksfallsskada
- nära anhörigs (make, registrerad partner, sambo, barn*, förälder, syskon) död
- överfall, hot, rån eller våldtäkt

lämnar försäkringen för varje skadehändelse ersättning för korttidsterapi. Vid överfall, hot, rån eller våldtäkt ska händelsen vara polisan- mäld.

Vid behov av behandling ska du kontakta oss. Ersättning lämnas för högst tio behand- lingstillfällen hos av oss anvisad legitimerad psykolog eller legitimerad psykoterapeut. Be- handlingen ska vara påbörjad inom två år. Be- handlingen ska i förväg vara godkänd av oss.

Försäkringen gäller för dig endast i egen- skap av privatperson (inte i tjänsten).

Försäkringen gäller inte för händelse som uppstått i samband med att du utfört eller medverkat till uppsåtlig gärning som enligt svensk lag är straffbelagd. Försäkringen gäl- ler inte för skada som du tillfogas av annan fa- miljemedlem. Med familjemedlem avses make, registrerad partner, sambo, barn*, för- älder och syskon.

Försäkringen gäller inte om du drabbas av psykisk ohälsa på grund av mobbning.

Vid behov av krishjälp, ring 0771-960 960 under kontorstid vardagar 08:00-17:00.

*Med barn avses arvsberättigat barn, dödfött barn som framfötts tidigast havandeskaps- vecka 23, styvbarn och fosterbarn.

Inskränkningar i försäkringens giltighet

För försäkringen gäller vissa begränsningar av försäkringsskyddet.

13. Boxning eller annan kampsport

Ersättning lämnas inte för försäkringsfall som uppkommit vid utövande av boxning eller annan kampsport där slag eller sparkar ingår.

14. Flygning

Ersättning lämnas inte för försäkringsfall som uppkommit när du är pilot eller tjänstgör ombord vid

- militär flygning
- avancerad flygning eller yrkesmässig provflygning
- annan civil flygning som inte är linjetrafik, chartertrafik som utförs av flygbolag koncessionerat i nordiskt land
- bruks-, skol- eller privatflyg såsom anställd ombord.

15. Riskfyllda yrken

Om du utöver dina studier ägnar dig åt ett skärskilt riskfyllt yrke lämnas inte ersättning från försäkringen för försäkringsfall som du drabbas av vid utövande av detta yrke. Exempel på riskfyllda yrken är stuntman, cirkusartist eller dörrvakt.

16. Grov vårdlöshet, missbruk och brottslig handling

Försäkringsersättningen kan sättas ned helt eller delvis om den försäkrades skada föranletts av att den försäkrade varit grovt vårdslös, till exempel genom påverkan av alkohol, narkotiska preparat, läkemedel, annat berusningsmedel eller dopningspreparat om dessa inte har föreskrivits av läkare i medicinskt syfte. Nedsättning görs inte om den försäkrade är under 18 år eller är allvarligt psykiskt störd.

Nedsättning kan också ske om den försäkrade medverkar i eller utför en brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till fäng-

else. Nedsättning görs inte om den försäkrade är under 15 år eller är allvarligt psykiskt störd.

17. Vistelse utomlands

Vid vistelse utomlands gäller försäkringen enligt följande

- dödsfallsbelopp utbetalas om du avlider utomlands, oavsett utlandsvistelsens längd
- övriga ersättningsmoment gäller inom Norden utan begränsningar
- vid vistelse utanför Norden som varat kortare tid än tolv månader, lämnas endast ersättning för invaliditet och klart vanprydande ärr om du inte
 - är i svensk tjänst eller
 - i tjänst hos utländskt företag eller internationell organisation som har fast anknötning till Sverigedå försäkringen gäller i sin helhet.

Med Norden avses i dessa villkor Sverige, Finland, Island, Norge (med undantag av Spetsbergen) och Danmark (med undantag av Grönland).

18. Åtgärder för utbetalning av ersättning

Vid olycksfallsskada måste

- legitimerad läkare eller tandläkare anlitas utan dröjsmål
- läkarens eller tandläkarens föreskrifter noggrant följas
- anmälan görs till oss snarast möjligt
- den behandlande läkaren eller tandläkaren få lämna alla upplysningar som är av betydelse för bedömning av ersättningsfrågan till vår medicinska rådgivare
- du eller din förmyndare ge en av oss utsedd läkare eller tandläkare tillfälle till undersökning
- du lämna övriga handlingar som krävs för bedömning av ersättningsfrågan till oss om vi begär det
- anspråk på ersättning för kostnader styrkas med verifikationer
- kostnader i förväg godkännas av oss.

19. Självrisk

Studentolycksfallsförsäkringen gäller utan självrisk.

I övrigt gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i avsnitt C.

Kollektiv hemförsäkring samt Medlemshem – särskilda bestämmelser

För dig som har hemförsäkring genom din fackliga organisation, din anställning eller ditt boende gäller en del speciella regler. De regler som redovisas här ersätter eller kompletterar aktuella villkorspunkter i häftet.

Vem försäkringen gäller för

1. Försäkringen gäller för dig som är ansluten till Kollektiv hemförsäkring eller Medlemshem och är bosatt inom Norden. Den gäller också för de övriga personer som är folkbokförda på samma adress och bosatta i samma bostad som du – förutsatt att ni har gemensamt hushåll.

Försäkringsbelopp

2. För personligt lösöre i bostaden finns ingen beloppsbegränsning, det vill säga lösöret där är försäkrat till sitt fulla värde.

Extraskydd – Allrisk

3. Ett allriskskydd för lös egendom upp till 40 000 kronor (se tilläggsförsäkring Allrisk) ingår i hemförsäkringen om det inom hushållet (se punkt 1 ovan) vid skadetillfället finns fler än en i Folksam gällande kollektiv hemförsäkring för vilken enskild premiebetalning inte tillämpas. Regeln berör endast försäkringar som tecknats inom ramen för avtal med nedan angivna organisationer.

För att få ersättning genom allriskförsäkringen måste du själv lämna uppgift om att flera kollektiva försäkringar finns. Detta bör helst ske i samband med skadeanmälan.

Fackliga organisationer

Sv Byggnadsarbetareförbundet (Bleck och Plåt), Sv Elektrikerförbundet, före detta Sv Gruvindustriarbetareförbundet inom Sv Metallindustriarbetareförbundet, Fastighetsanställdas Förbund, Handelsanställdas Förbund, Hotell- och Restauranganställdas Förbund, Sv Kommunalarbetareförbundet, Sv Livsmedelsarbetareförbundet, Sv Målaresförbundet, Sv Pappersindustriarbetareförbundet, Sv Sjöfolksförbundet inom SEKO, Sv Transportarbetareförbundet.

Bostadsföretag

Stockholms Kooperativa Bostadsförening.

Avtalet och premien

4. Beträffande anslutning till den försäkrade gruppen och premiebetalning gäller bestämmelserna i gruppavtalet.

Uppsägning av gruppavtalet

5. Gruppavtalet förlängs automatiskt med ett kalenderår i sänder om det inte sägs upp av gruppen eller Folksam före försäkringsårets utgång (från och med andra försäkringsåret sammanfaller alltid försäkringsåret med kalenderåret).

6. Gruppen och Folksam har rätt att under försäkringsåret säga upp avtalet såvitt gäller viss gruppmedlem.

En sådan uppsägning ska göras med minst en månads uppsägningstid räknat från den dag uppsägningen avsändes till medlem från Folksam respektive gruppen.

Utträde ur gruppen och efterskydd

7. Som gruppmedlem upphör du att omfattas av försäkringen när du utträder ur den försäkrade gruppen.

Övriga personer (se punkt 1) som försäkringen gäller för upphör att omfattas av försäkringen när du som gruppmedlem utträder ur den försäkrade gruppen eller avlider.

Se dock reglerna om efterskydd i punkt 8 nedan.

8. Om du utträder ur den grupp som ingått gruppavtalet med Folksam, har du och övriga försäkrade ett efterskydd. Det innebär att den kollektiva hemförsäkringen gäller under en månad från utträdesdagen. Efterskyddet gäller dock inte i den mån du har fått (eller uppenbarligen har haft möjlighet att få) försäkringskydd genom att teckna annan hemförsäkring.

En viktig förutsättning för att efterskyddet ska gälla är att gruppavtalet inte sagts upp av gruppen.

Särskilt villkor

Följande villkor gäller endast om villkorets nummer angetts i ditt försäkringsbesked.

S3. Utöver de aktsamhetskrav som gäller enligt grundvillkoren för stöld i bostad gäller även följande.

Aktsamhetskrav

Alla ytterdörrar till bostaden ska vara låsta med av oss godkänd låsenhet.

Altan- och balkongdörrar med spanjolettstängning som är belägna i bottenplan eller källarplan kan i stället vara låsta med godkänt nyckellås till spanjolett-handtaget.

Låskravet för balkongdörr i högre liggande våning gäller endast om dörren kan nås på ett enkelt sätt, till exempel från fast monterad stege.

Alla öppningsbara fönster till bostaden i husets bottenplan och källarplan ska vara låsta med nyckellås av typ som vi godkänt. Samma krav gäller för fönster i högre liggande våning om fönstret kan nås på ett enkelt sätt, till exempel från fast monterad stege.

Dessa krav gäller endast under tid då ingen av de försäkrade eller annan person med uppgift att tillse bostaden vistas där.

Om du brutit mot aktsamhetskravet

Om du brutit mot något aktsamhetskrav i punkt S3, men bostaden ändå varit låst enligt de krav vi ställer i grundvillkoren, görs avdrag med normalt 25 procent.

B

Villaförsäkring

För dig som har villahemförsäkring gäller både avsnitt A Hemförsäkring och avsnitt B Villaförsäkring.

Det här ingår i villaförsäkringen Egendomsskydd för byggnader och tomt

- Stöld och skadegörelse
- Brand, blixt med mera
- Läckage, översvämning
- Storm, hagel, snötryck
- Andra naturskador (lavin med mera)
- Skador orskade av vilda djur
- Hushållsmaskiner, installationer
- Glasrutor
- Vissa trafikskador
- Hyresbortfall

Ansvarsförsäkring Rättsskyddsförsäkring Sanering av skadedjur Skydd mot husbock och hästmyra

Självrisker Grundsjälvrisk

B1. Försäkringen gäller med en grundsjälvrisk som är 1 500 kronor vid varje skadetillfälle.

Särskild självrisk

För vissa typer av skador gäller en högre självrisk än grundsjälvrisken. Detta gäller

- vid vissa läckageskador, se punkt B7
- vid översvämning, se punkt B8
- vid vissa hushållsmaskin- och installations-skador, se punkt B14–B15
- vid vissa skador på byggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad, se punkt B19
- för rättsskydd, se punkt C22.

Saneringsavtal mot skadedjur samt försäkring mot husbock, hästmyra och andra träskadedyr gäller utan självrisk.

Egendomsskydd

Under punkt B2 framgår vilken egendom som är försäkrad och under punkterna B4–B22 vilka skadehändelser som försäkringen gäller för. För att ersättning ska kunna lämnas krävs att skadehändelsen är ersättningsbar ur försäkringen och att den försäkrade egendomen omfattas av skadehändelsen.

Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig i egenskap av ägare till den försäkrade fastigheten.

Vilken egendom som är försäkrad

B2. Försäkringen gäller för

- byggnad som är angiven i försäkringsbeskedet
- tillhör till byggnaden enligt jordabalken, till exempel fast inredning, ledningar, värmepanna, spis, badkar, kylskåp, tvättmaskin. I fråga om ledningar som är avsedda för försäkrad byggnad, gäller försäkringen även för sträckning utanför byggnaden fram till kommunal eller samägd anläggning
- tomtmark som finns i anslutning till den försäkrade bostadsbyggnaden. Med tomtmark avses här mark, växtlighet, staket, terrassmur, trädgårdstrappa, plattgång, på fundament fastsatt konstverk, flaggstång och brygga.

Försäkringen gäller dessutom för

- fast monterad radio- och tv-antenn (även parabol)
- simbassäng (pool) inom tomten. Med simbassäng avses även fast anslutet spabad utomhus.

- bränsle som finns på tomten och som är avsett för byggnadens uppvärmning
- sådant som räknas som tillbehör till byggnad enligt jordabalken även om det ännu inte installerats vid skadetillfället.

Försäkringen gäller inte för brunn (inklusive brunnsvatten). Undantaget avser dock inte ledningar och maskinell utrustning.

Avser försäkringen byggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad, gäller försäkringen under byggnadstiden med de ändringar och kompletteringar som framgår av punkt B19–B21.

Försäkringsbelopp

B3. För försäkrad byggnad anges i försäkringsbeskedet antingen ”fullvärde” eller ett försäkringsbelopp. Vid fullvärde finns ingen beloppsgräns för högsta ersättning. Om försäkringsbelopp anges i försäkringsbeskedet är ersättning för skador på byggnaden begränsad till högst detta belopp.

Indexgaranti (vid försäkringsbelopp)

Om byggnadskostnadsindex stiger höjs det i försäkringsbeskedet angivna försäkringsbeloppet automatiskt i samma mån. Försäkringsbeloppet för byggnad följer faktorprisindex för gruppbyggda småhus. Motsvarande höjning av premien sker först vid nästa huvudförfallodag, då nytt försäkringsbesked med indexuppräknat försäkringsbelopp utfärdas. För tomtmark finns beloppsbegränsningar i punkt C47–C48.

Brand, blix, explosion med mera

B4. Vi ersätter

- skada genom brand
- skada genom blix
- skada genom kortslutning, överslag eller överspänning på hushållsmaskin och annan elektrisk maskin, apparat eller ledning
- skada genom explosion, dock inte skada genom sprängningsarbete
- skada som plötsligt orsakas av sot från öppen låga, dock inte från levande ljus

- skada som orsakas av frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast.

Läckage

B5. Vi ersätter om egendomen skadas av vatten, olja, annan vätska eller ånga som oberäknat strömmar ut från

- ledningssystem för vatten, värme eller avlopp
- anordning ansluten till ovan angivna system (till exempel tvättställ, diskmaskin eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank)
- invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning för spillvatten
- badrum, duschrum eller tvättstuga som har golvavlopp
- kyl eller frys vid strömavbrott eller fel på anläggningen
- akvarium eller vattensäng.

Vid sådan läckageskada på byggnaden som kan ersättas, omfattas även kostnaderna för att lokalisera och frilägga läckagestället inom byggnaden för att möjliggöra reparation av läckan. Detsamma gäller kostnaderna för att återställa det frilagda läckagestället.

B6. Vi ersätter inte

- skada på den anordning som läckt. Rörledningar med mera kan dock ersättas enligt punkt B14–B15
- i våtutrymme – skada på ytskikt inklusive tätskikt genom vilket läckaget uppstått
- den vätska som runnit ut
- skada på byggnad genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan om det inte framgår av omständigheterna att skadan uppkommit på grund av utströmning som skett under den tid försäkringen gällt
- skada genom utströmning från rökkanal, ventilationskanal, dräneringssystem, dagvattensystem, stuprör (annat stuprör än i punkt B5 ovan), tak eller takränna
- skada genom att vatten vid regn, snösmältning eller högvatten kommer ut ur avloppsbrunn eller avloppsledning (men du kan i vissa fall få ersättning enligt Översvämning, punkt B8).

Särskilda självrisker för läckage

B7. Självrisken är

- tio procent av skadebeloppet, lägst 3 000 kronor och högst 10 000 kronor vid skada orsakad av frysning
- tio procent av skadebeloppet, lägst 10 000 kronor om skadan beror på att byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/reparationen inte följts
- 3 000 kronor vid skada orsakad av läckage genom vattentätt skikt eller vid dess anslutning till installationer eller övriga byggnadsdelar
- 3 000 kronor vid annan skada på byggnad genom läckage.

Aktsamhetskrav

Du ska vidta skäliga åtgärder för att förhindra frysning. Exempelvis genom att

- alla ledningar och behållare töms på vatten
- vatten som finns kvar i ledningar eller behållare är antifrysbehandlat
- huset är uppvärmt. Du måste se till att värmen är tillräcklig för att förhindra frysning.

Översvämning

B8. Vi ersätter skada på byggnad orsakad av att vatten – till följd av skyfall (minst 1 mm/minut eller 50 mm/dygn), snösmältning, stigande sjö/vattendrag – strömmar direkt in i byggnad från markytan genom ventil, fönster eller dörröppning eller inomhus tränger upp ur avloppsledning.

Vi ersätter inte

- skada på båthus, sjöbod, badhytt, tält eller växthus
- skada på tomtmark.

Särskild självrisk

Självrisken är tio procent av skadebeloppet, dock lägst 10 000 kronor. Vid "ren baktrycks-skada" är självrisken 10 000 kronor. Med "ren baktrycksskada" avses skada orsakad av att

vatten inomhus tränger upp ur avloppsledningens golvbrunn.

Storm

B9. Vi ersätter skada på byggnad som blåser sönder vid storm (minst 21 m/sekund). Även vid lägre vindstyrka lämnas ersättning om byggnaden skadas av träd eller flaggstång som blåser omkull.

Vi ersätter inte

- revetering, puts eller skorstensbeklädning som skadas på annat sätt än genom att träd eller annat föremål blåst omkull eller brutits loss
- skada på växthus eller tält
- skada på båthus, sjöbod eller badhytt
- skada på tomtmark, till exempel flaggstång eller träd
- skada på fristående carport.

Hagel

B10. Vi ersätter skada på byggnad som slås sönder av hagel.

Vi ersätter inte skada på växthus eller tält.

Snötryck

B11. Vi ersätter skada på bostadsbyggnad bestående i eller orsakad av att yttertaketets bärande konstruktion skadats på grund av snötryck.

Vi ersätter inte

- skada om taket inte utförts enligt gällande byggnorm/branschregler vid tidpunkten för uppförandet/reparationen
- skada som beror på ingrepp i den bärande stommen eller angrepp av röta eller skadeinsekter
- skada på altantak, balkongtak, verandatak eller liknande tak.

Aktsamhetskrav

Du ska förebygga och förhindra skada av snötryck genom att se till att taket blir skottat om snömängden blir hotande stor.

Andra naturskador

B12. Vi ersätter skada orsakad av jordskalv med en styrka på minst 4 enligt Richterskalan, jordskred, jordras, bergras, lavin eller vulkanutbrott. Sprickor i byggnad ersätter vi dock endast om de är så allvarliga att de avsevärt minskat funktionsdugligheten. Således ersätts inte till exempel ytliga sprickbildningar.

Vi ersätter inte

- skada på tomtmark eller byggnad som orsakats av sättning i mark eller grund
- skada på tomtmark eller byggnad som orsakats av sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, inte heller skador orsakade av gruvdrift eller uppläggning av jord- och stenmassor
- skada på tomtmark eller byggnad orsakad av vatten- eller vågerosion.

Skada orsakad av vilda djur

B13. Vi ersätter skada genom vilda djur eller fåglar som tagit sig in i bostadsbyggnaden. Vi ersätter dock inte skada orsakad av insekter, råttor, möss eller andra smågnagare.

Hushållsmaskin- och installationsskador

B14. Vi ersätter skada på

- installationer för vatten, värme, avlopp, ventilation, gas eller el som är avsedda för den försäkrade byggnaden, som går sönder
- hushållsmaskin som är byggnadstillbehör, som går sönder
- den maskinella utrustningen till brunn, simbassäng eller poolduk, som går sönder.

B15. Vi ersätter inte

- skada på ytskikt inklusive tätskikt som inte var funktionsdugligt vid skadetillfället
- skada på elslingor i våtrumsgolv
- skada orsakad av rost eller frätning på egen- eller utantillbehör eller utantillbehör på byggnad
- skada orsakad av rost eller frätning på in-

stallation inom byggnad om installationen är äldre än 15 år

- skada genom sprängningsarbete
- skada genom översvämning eller vatten som tränger in i byggnad, se dock punkt B8
- kostnad för rensning eller upptining av ledning
- skada på belysningsarmatur, dränerings- och dagvattensystem, skorsten/rökgång, murverk, ventilationshuv, brunn, simbassäng eller poolduk.

Särskild självrisk

Vid skada orsakad av frysning är självrisken tio procent av skadebeloppet, dock lägst 2 000 kronor och högst 10 000 kronor.

Glasruteskador

B16. Vi ersätter skada på glasrutor som går sönder i byggnadens fönster eller dörrar samt inglasad balkong och altan.

Vi ersätter inte

- skada på isolerglas som endast består i att konstruktionen blivit otät
- skada på glas i växthus och drivbänkar
- skada genom byggnads- och sprängningsarbete.

Stöld och skadegörelse

B17. Vi ersätter

- stöld av fast monterat byggnadstillbehör utantillbehör eller utantillbehör på byggnaden
- skadegörelse på byggnad utifrån
- skadegörelse på byggnad inifrån samt stöld av fast monterat byggnadstillbehör inomhus (gäller även ännu inte installerat byggnadstillbehör). Samma förutsättningar och akt-samhetskrav som i hemförsäkringen gäller (punkterna A11, A13– A17)
- skadegörelse på och stöld av sådant som i B2 betecknas som tomtmark.
- skadegörelse på simbassäng (pool).

Vi ersätter inte skada på växthus och drivbänkar.

Vissa trafikskador

B18. Vi ersätter

- skada på byggnad vid trafikolycka med fordon som omfattas av trafikskadelagen, dock endast om skadan inte är ersättningsbar genom trafikförsäkringen
- skada på byggnad och tomtmark genom att flygplan eller annat luftfartyg störtar eller att delar från dessa faller ner.

Byggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad

Anmäl ny-, om- eller tillbyggnad till oss i förväg (se även punkt C55).

B19. Försäkringen gäller för byggnad även under den tid den är under uppförande, om- eller tillbyggnad, men med följande begränsningar:

- Skada genom läckage eller skada på installationer ersätter vi inte om den inträffar innan rörsystemen provats och befunnits felfria.
- För stormskador som inträffar innan byggnaden har hela väggar och tak gäller en självrisik på 2 000 kronor.

B20. Försäkringen gäller också för arbetsbodar, verktyg och material för bygget med följande begränsningar.

- Stöld av verktyg och material ersätts endast om stölden sker genom inbrott i låst utrymme.
- Skadegörelse på arbetsbodar, verktyg och material ersätts inte.
- Stormskador på verktyg och material ersätts inte.

B21. Om du har villahemförsäkring gäller hemförsäkringens egendomsskydd för personligt lösöre i villan så snart det flyttats dit och dessförinnan på det tidigare försäkringsstället.

Ansvarsförsäkringen enligt punkt C1–C4 samt C9 gäller för dig som byggherre och arbetsgivare åt den som hjälper dig med byggnadsarbetet. Anlitar du entreprenör betraktas du normalt inte som arbetsgivare åt honom eller hans anställda.

Hyresbortfall vid egendomsskada

B22. Om din villa är uthyrd och efter brand eller annan ersättningsbar skadehändelse blir helt eller delvis obrukbar ersätter vi hyresbortfall under högst två år. Vi ersätter dig med det belopp du enligt lag är skyldig att sätta ned hyran med. Vi drar av kostnader för värme och andra driftskostnader som du spar under tiden. Om villan är uthyrd genom förmedling, ersätts inte förmedlingskostnaden.

Saneringsavtal och försäkring mot träskadeinsekter

Försäkringsgivare är Anticimex Försäkringar AB, organisationsnummer 502000-8958. För saneringsavtalet ansvarar Anticimex AB, organisationsnummer 556032-9285, båda med adress Box 47025, 100 74 Stockholm, telefon 08-517 633 00.

B23.

1. Vad försäkringen gäller för

Saneringsavtalet och försäkringen gäller för byggnad som är angiven i försäkringsbeskedet. Åtagandet avser sanering av skadedjur samt skydd mot husbock, hästmyra och andra träskadeinsekter. För utförandet av dessa åtaganden svarar Anticimex.

2. När försäkringen gäller

Saneringsavtalet och försäkringen gäller under den tid villaförsäkringen är i kraft.

3. Omfattning

Skadedjurssanering

3.1. Vid sanitär olägenhet på grund av skadedjur utför Anticimex nödvändiga åtgärder såsom att

- motta anmälan om skada
- bekämpa skadedjuren.

Med bekämpning av skadedjur avses att på/i samtliga försäkrade byggnader på fastigheten bekämpa förekomsten av skadedjur. Åtgärder ska utföras fackmannamässigt och enligt gällande normer och myndighetsföreskrifter.

Anticimex ska snarast verkställa åtagandet. Anticimex åtagande inkluderar inte upptagning av väggar, golv och tak eller tillhörande ytskikt och inte heller andra ingrepp av byggnadsteknisk art.

Med skadedjur avses till exempel pälssänger, mjölbagge, kackerlacka, geting, råttor, mus och andra insekter som kan utgöra sanitär olägenhet.

3.1.1. Undantag

Avtalet gäller inte för

- sanering av lokal där yrkesmässig livsmedelshandling bedrivs
- direkt eller indirekt skada orsakad av skadedjur.

Husbock, hästmyra och andra träskadeinsekter

3.2. Vid angrepp av husbock, hästmyra och/eller andra träskadeinsekter utför Anticimex nödvändiga åtgärder såsom att

- motta anmälan om skada
- besiktiga skadan
- sanera
- utföra nödvändiga reparationer av enheter vars bärighet äventyras.

Försäkringen omfattar åtagande avseende husbock, hästmyra och andra träskadeinsekter under förutsättning att byggnaden genom besiktning kan godkännas för försäkring.

3.2.1. Byggnad som nyanmäls till försäkringen ska besiktigas och godkännas av Anticimex. Besiktningen ska genomföras inom sex månader från önskad begynnelse dag för försäkringen. Utför inte Anticimex besiktning inom föreskriven tid anses byggnaden godkänd, under förutsättning att byggnaden hållits tillgänglig för besiktning.

Om byggnad, som nyanmälts till försäkringen, vid besiktningen visar sig vara angripen av husbock, hästmyra eller andra träskadeinsekter kan Anticimex antingen vägra godkänna försäkring eller påfordra så kallad försäkring. Kostnaden betalas av dig.

Om besiktning är utförd inom tid enligt

ovan och Anticimex funnit att man inte kan acceptera husbocksförsäkring och lämnat meddelande om detta, så är det omfattningen enligt meddelandet som gäller.

3.2.2. Undantag

Försäkringen gäller inte för

- angrepp på rötskadat virke
- byggnad som är eller har varit ekonomibyggnad eller uthus vid lantgård.

Sent upptäckta dödsfall

3.3. Vid sent upptäckta dödsfall (avseende människor) utför Anticimex nödvändiga åtgärder såsom att

- motta anmälan om skada
- besiktiga skadan
- röja
- desinficera
- luktsanera
- riva och reparera.

4. Åtgärder i samband med skada/skadedjursangrepp

4.1. Vid upptäckt av husbock, hästmyra eller andra träskadeinsekter eller av dödsfall som förblivit oupptäckt en längre tid ska

- anmälan göras omgående till närmaste Anticimexkontor
- sanerings- och reparationspersonal beredas tillträde under Anticimex personals ordinarie arbetstid
- lösöre avlägsnas som kan förhindra eller försvåra arbetet.

4.2. Vid upptäckt av skadedjur ska du omgående göra anmälan till närmaste Anticimexkontor och ge Anticimex personal tillträde för bekämpning av skadedjur.

5. Högsta ersättning

Högsta ersättning är fyra miljoner kronor per skadetillfälle.

6. Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

7. Skaderegleringsbestämmelser

Vid reparation till följd av angrepp från husbock, hästmyra eller andra träskadeinsekter begränsas reparationskostnaderna till ett belopp motsvarande byggnadens marknadsvärde. Om skadat virke är defekt av annan orsak än det aktuella skadedjursangreppet eller om skaderegleringen medför värdeförbättring av den försäkrade byggnaden, ska du själv svara för det belopp som motsvarar värdeförbättringen och betala detta till Anticimex.

Åtgärder för avhjälpande av skadan eller angreppet får inte företas utan Anticimex skriftliga samtycke. Försummas detta kan din rätt till ersättning reduceras eller helt bortfalla.

8. Avskrivningsregler

Se ”Värderings- och ersättningsregler”, punkt C24–C25 samt C36–C46.

9. Vid frågor om saneringsavtalet eller vid skada

Kontakta Anticimex på telefon 08-517 633 00.

10. Reklamation

Vill du framställa anmärkning mot Anticimex ska reklamation snarast möjligt skriftligen tillställas Anticimex.

11. Skadestånd

För skada orsakad av Anticimex vid utförandet av ovan angivna åtaganden svarar Anticimex enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

12. Allmänna bestämmelser

I övrigt gäller i tillämpliga delar Allmänna bestämmelser i avsnitt C.

Särskilt villkor

Om särskilt villkor gäller för din försäkring, anges den särskilda villkorstexten i försäkringsbeskedet.

Tilläggsförsäkring

Beträffande tilläggsförsäkring för småbåt, se sid 23 och för skog se sid 26.

Husextra

Försäkrad egendom

1. Husextra gäller för byggnad och tomtmark enligt villaförsäkringens punkt B2.

Högsta ersättningsbelopp

2. Högsta ersättningsbelopp vid varje skadetillfälle är 100 000 kronor.

Vilka skador som ersätts

3. Vi ersätter skada på eller förlust av försäkrad egendom genom plötslig och oförutsedd händelse, dock inte i den mån ersättning kan betalas ur villaförsäkringen.

3.1. Vi ersätter den förhöjda självriskén vid översvämning (punkt B8). Du betalar endast 1 500 kronor i självrisk, se punkt 4 nedan.

3.2. Vi ersätter den extra kostnad som kan uppkomma vid återställande eller reparation efter skada på grund av att nya normer och branschregler gäller vid skadetillfället.

Vi ersätter inte

- skada som uppkommit genom förlitning, självsprickor, vittring eller åldersförändring, vare sig skadan visar sig successivt eller plötsligt
- sprickbildning på byggnad som är naturlig på grund av byggnadens utförande och konstruktion
- skada på byggnad genom fukt, röta, svamp, mögel, rost, frätning eller annan långtidspåverkan
- frostsador på växtlighet i trädgård
- skada orsakad av felaktig konstruktion, felaktigt utförande eller materialfel
- skada på tak och/eller byggnaden i övrigt orsakad av läckage från tak
- låsbyte

- den förhöjda självriskén vid läckageskador enligt punkt B7 och inte heller vid hushålls- och installationsskador enligt punkt B15 i villaförsäkringen
- skada genom husdjur, råttor, möss, gnagare och insekter

Självrisk

4. Självriskén är 1 500 kronor.

Aktsamhetskrav

5. Om du orsakar skada genom

- förbättringsåtgärder eller tillrättläggande av felaktiga utföranden och konstruktioner eller
- felaktig bearbetning, reparation eller rengöring

kan vi göra avdrag på ersättningen.

Avdraget är normalt 50 procent. I allvariga fall kan det bli större, till och med så att du inte får någon ersättning alls. I lindriga fall görs inget avdrag.

Värderings- och ersättningsregler

Värderings- och ersättningsreglerna i punkt C36–C48 gäller med följande ändringar: Åldersavdrag på skadade byggnadsdelar begränsas till sammanlagt högst 20 000 kronor, se punkt C41. För skada på byggnadsdelar som enligt tabellen i punkt C41 är avskrivna med 100 procent lämnas dock ingen ersättning.

C

Gemensamma villkor och upplysningar

Ansvarsförsäkring

C1. Hemförsäkringens ansvarsmoment gäller för privatlivet i allmänhet (se punkt C5). Villaförsäkringens ansvarsmoment gäller endast för dig som ägare till den försäkrade fastigheten (se punkt C9).

Gemensamma regler

C2. Försäkringen gäller för person- eller sakskada som du under försäkringstiden orsakar genom vårdslöshet eller på annat sätt blir ersättningskyldig för enligt skadeståndsrättsliga regler. Försäkringen gäller på motsvarande sätt för kränkning som uppkommit vid personskada. Skada orsakad med uppsåt ersätts inte och inte heller skada som uppstår i samband med att du utför uppsåtlig gärning som enligt lag kan leda till fängelse.

Om du krävs på skadestånd för en skada som omfattas av försäkringen utreder vi om du är skadeståndsskyldig och förhandlar med den som kräver skadestånd. Det skadestånd som du blir skyldig utge betalar vi i ditt ställe. Vid rättegång för vi din talan och svarar även för rättegångskostnaderna. Vi är inte bundna av att du, utan vårt samtycke, tar på dig skulden för en skada, godkänner ersättningskrav eller betalar ersättning.

Barn upp till fyraårsåldern blir normalt inte skadeståndsskyldiga för skador som de orsakar. Men om ett sådant barn orsakar skada, bedömer vi barnets ansvar och betalar ersättning som om barnet uppnått fyraårsåldern.

Vi betalar vid samma skadetillfälle och oavsett om flera försäkrade är ansvariga sammanlagt högst fem miljoner kronor.

C3. Försäkringen gäller inte för skada som drabbar någon av dem som försäkringen gäller för.

C4. Vi ersätter inte skada på egendom som du eller någon annan som försäkringen gäller för

- hyrt eller lånat. Beträffande hyrd bostad, se punkt C6.

- förvarat, transporterat, reparerat eller bearbetat
- tagit mer än helt tillfällig befattning med. Vid bedömningen av om din befattning med egendomen varit mer än helt tillfällig tar vi inte bara hänsyn till befattningens varaktighet utan också till om befattningen har varit av kvalificerat slag eller avsett stora värden.

Ansvarsförsäkring i hemförsäkring

C5. Hemförsäkringens ansvarsmoment gäller för dig i din egenskap av privatperson och alltså inte för något som har samband med ditt arbete eller annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning. Försäkringen gäller inte för en förälders ansvar enligt 3 kap. 5 § skadeståndslagen.

C6. I fråga om hyrd bostad gäller försäkringen för skada på byggnaden

- som uppkommit genom brand, explosion eller sådan utströmning som nämns i punkt A28 i den mån ersättning inte lämnas från byggnadens försäkring
- som uppstått på annat sätt på
 - glas i fönster och glas i dörrar
 - kyl, frys, sval, spis, disk- och tvättmaskin
 - vatten- och avloppssystem med därtill anslutet sanitetsgods, så som tvättställ, badkar, wc-stol
 - maskinella anordningar i tvättstuga (inte i själva bostaden).

Om du på resa hyr hotellrum eller annan tillfällig bostad gäller försäkringen för alla skador, både på byggnaden och inventarierna i denna. Försäkringen gäller dock inte i något fall för skada genom slitage eller vanvård.

Begränsningar

C7. Hemförsäkringen omfattar inte ansvar för dig i egenskap av fastighetsägare eller tomt-rättshavare.

C8. Försäkringen omfattar inte ansvar för dig i egenskap av ägare, förare eller brukare av

- motordrivet fordon, husvagn, annat släpfor-
don eller terrängsläp då skadan uppkommit
i följd av trafik med fordonet. Begränsning-
en avser inte eldriven rullstol och inte heller
motordrivet trädgårdsredskap för privat
bruk som inte är registreringspliktigt
- luftfartyg, svävare eller hydrokopter
- båt, kanot, segelbräda och övriga vattenfar-
koster.

Begränsningen avser dock inte skadestånd för
personskada som orsakas med båt som är högst
fem meter lång, har högst fem hästkrafters mo-
torstyrka och högst fem kvadratmeters segelyta.

Ansvarsförsäkring i villaförsäkring

C9. Villaförsäkringens ansvarsmoment gäller
endast ditt skadeståndsansvar i din egenskap
av ägare eller tomtträttshavare till den försäk-
rade fastigheten. I fråga om jordbruksfastig-
het omfattar försäkringen bara ansvar för bo-
ningshus, alltså inte för jordbruksdriften.

Om du ändrar huset eller bygger nytt ingår
också ditt ansvar som byggherre och arbetsgi-
vare åt den som hjälper dig med byggnadsarbe-
tet. (Anlitat du entreprenör betraktas du nor-
malt inte som arbetsgivare åt honom och hans
anställda). Försäkringen gäller inte för något
som har samband med ditt arbete eller annan
förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning.

Rättsskydds-försäkring

Vem försäkringen gäller för

C10. Rättsskyddet i hemförsäkringen gäller
för dig i din egenskap av privatperson och av-
ser händelser i privatlivet. Utanför Norden
gäller försäkringen för dig endast i din egen-
skap av resenär. Rättsskyddet i villaförsäk-

ringen gäller för dig i din egenskap av ägare/
tomträttshavare till den försäkrade fastighe-
ten, se punkt B2. För jordbruksfastighet gäller
rättsskyddet bara tvister angående bostadshus
som någon av de försäkrade bor i.

Vad försäkringen gäller för

C11. Rättsskyddet gäller för tvist, som kan
prövas som tvistemål av tingsrätt, hovrätt el-
ler Högsta domstolen. Tvist anses uppstå vid
den tidpunkt när en part helt eller delvis avvi-
sar ett framställt anspråk. Tvister som kan
prövas av fastighetsdomstol eller Statens VA-
nämnd omfattas också. I miljödomstolen om-
fattas tvister som gäller ersättning eller skade-
stånd enligt 31 och 32 kap miljöbalken. För-
säkringen gäller också för resning i nu
nämnda mål, dock endast om resning beviljas.
Måste en tvist först handläggas av någon an-
nan instans (till exempel skiftesman, hyres-
nämnd) täcks inte kostnaderna för en sådan
förberedande prövning av försäkringen.

Rättsskyddet gäller alltså inte för tvister
som enbart kan prövas av administrativa
myndigheter eller domstolar, till exempel lant-
måtermyndighet, hyresnämnd, länsstyrelse,
eller allmänna förvaltningsdomstolar. Vid
arvstvist som kan eller måste lösas genom bo-
utredningsman/skiftesman gäller försäkring-
en inte för kostnader före klander av bodel-
ning, arvskifte eller testamente. Rättsskyddet i
hemförsäkringen gäller även för vissa brott-
mål, se punkt C12 sista stycket.

Rättsskyddet gäller inte för kostnader för
prövning i Trafikskadenämnden eller An-
svarsförsäkringens personskadenämnd.

Vad försäkringen inte gäller för

C12. Försäkringen gäller inte för

- tvister som vid en rättslig prövning ska
handläggas som så kallade småmål. Med
småmål menas tvister där värdet av vad som
yrkas inte överstiger ett halvt prisbasbelopp.
Beloppsbegränsningen gäller även för tvis-
ter utomlands. Tvist med Folksam om för-
säkringsavtalet omfattas dock

- tvister där du inte har ett befogat intresse att få din sak behandlad
- tvister med någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sammanboende med. Försäkringen gäller dock för tvist om vårdnad, umgänge och barns boende om tvisten uppkommer tidigast ett år efter det att äktenskapet, partnerskapet eller sammanboendet upphörde
- tvister som har samband med ditt arbete eller annan förvärvsverksamhet eller tjänsteutövning
- tvister som har samband med borgensåtaganden av dig – eller andra avtal som du ingått – till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet (även tilltänkt förvärvsverksamhet)
- tvister som har samband med ekonomiska åtgärder som till sin typ eller sin omfattning är ovanliga för en privatperson
- tvister som har samband med överlåtna krav
- tvister som gäller personskadereglering så länge ersättning för ombudskostnader kan lämnas genom trafikförsäkring
- tvister som avser skadestånd eller annat anspråk riktat mot dig på grund av uppsåtliga brott som du begått eller misstänks ha begått
- tvister som avser skadeståndsanspråk mot dig om skadeståndsskyldigheten kan omfattas av ansvarsförsäkring
- tvister som gäller dig som ägare, förare eller brukare av motordrivet fordon, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp, luftfartyg, skepp eller båt.

När du tillfälligt hyrt eller lånat motorfordon, husvagn, annat släpfordon, terrängsläp eller fritidsbåt utanför Norden omfattas du dock av hemförsäkringens rättsskydd. Skyddet gäller dig som förare eller brukare och omfattar även sådana brottmål som täcks av rättsskydd i motorfordons- och båtförsäkring.

C13. Från försäkringssskyddet i hemförsäkringen undantas tvister som gäller dig i din egenskap av fastighetsägare eller tomträttshavare.

C14. I tvister om uppförande av byggnad täcker rättsskyddet i försäkringen endast kostnader som uppkommer efter den avtalade garantitidens utgång. Den begränsningen gäller dock inte om entreprenören efter slutbesiktningen har vägrat fullgöra sina avtalsenliga förpliktelser.

När försäkringen gäller

C15. Huvudregel

Du kan få rättsskydd om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och om den då gällt oavbrutet i minst två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss. Om du tidigare haft rättsskydds-försäkring i annat bolag, som skulle ha täckt den aktuella tvisten, och den försäkringen har upphört, får du tillgodoräkna dig den.

Om du inte haft försäkring i två år

Om du när tvisten uppkommer har försäkring men inte haft den så lång tid som två år, kan du ändå få rättsskydd om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat sedan din nu gällande försäkring trätt i kraft.

Om din försäkring upphört

Om du inte längre har någon rättsskydds-försäkring när tvisten uppkommer därför att försäkringsbehovet upphört, kan du trots detta få rättsskydd om försäkringen var i kraft när de händelser eller omständigheter inträffade som ligger till grund för anspråket och det därefter inte gått längre tid än tio år.

Beträffande preskription, se punkt C72.

Var försäkringen gäller

C16. I hemförsäkringen ska anspråket – i vissa fall misstanken om brott, se punkt C12 sista stycket – ha sin grund i något som inträffat inom försäkringens giltighetsområde, se punkt A1.

I villaförsäkringen begränsas skyddet till vad som rör den försäkrade fastigheten eller tomträtten, se punkt B2.

Ombud

C17. För att få rättsskydd måste du alltid anlita ett ombud. Ditt ombud ska vara advokat eller biträdande jurist anställd på advokatbyrå. Du kan även anlita annat lämpligt ombud. Du och vi kan i så fall begära att Försäkringsförbundet avger ett rådgivande yttrande i frågan om ombudets lämplighet.

C18. Vi har rätt att hos Sveriges Advokatsamfund påkalla skiljedom rörande skäligheten av det anlitate ombudets arvode och kostnader. Vi har även rätt att begära prövning av skäligheten av advokats eller biträdande jurists arvode och andra kostnadsanspråk hos Advokatsamfundets och Försäkringsförbundets ombudskostnadsnämnd.

Om ombudet inte är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå kan Försäkringsförbundets nämnd för rättsskyddsfrågor pröva skäligheten av arvodes- eller kostnadsersättningen.

Vilka kostnader försäkringen ersätter

C19. Vi ersätter endast sådana kostnader som är nödvändiga och skäliga. Vi ersätter inte kostnader som du hade kunnat få ersatta av staten eller av din motpart. Ersättning kan lämnas även i tvister som förlikas eller av annat skäl aldrig kommer inför domstol.

C20. Rättsskyddsförsäkringen ersätter

- ombuds arvode och kostnader
- kostnader för medlare som blivit utsedd av tingsrätt eller hovrätt
- kostnader för nödvändiga utredningar som ditt ombud beställt

- kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol
- rättegångskostnader som du har ålagt att betala till din motpart
- rättegångskostnader som du vid förlikning har åtagit dig att betala till din motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten hade fullföljts.

Ersättning lämnas för skäligen tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen bestämt för rättshjälpsområdet. Som huvudregel utbetalas arvode och annan ersättning då ärendet har slutredovisats till Folksam. Allmänt a conto kan dock utbetalas om det finns skäl till det med hänsyn till det arbete som lagts ned i ärendet och till den tid som återstår innan ersättningen kan fastställas. Betalning a conto sker inte oftare än en gång i halvåret.

Betalning a conto görs dock inte i tvister i USA. I dessa fall regleras kostnaden – om den inte får anses täckt av skadeståndet – alltid i efterhand.

Vilka kostnader försäkringen inte ersätter

C21. Vi ersätter inte

- värdet av ditt eget arbete, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader som du har haft
- kostnader för verkställighet av dom, beslut eller avtal
- merkostnader som beror på att du har anlitat flera ombud eller bytt ombud såvida det inte föreligger särskilda skäl
- ersättning till skiljemän
- kostnader som i avvaktan på prövning av liknande mål inte ersätts enligt 10 § 9 punkten rättshjälpslagen.

Har du tillerkänts ersättning i form av skadestånd som också får anses täcka ombudskostnader och övriga kostnader, får du inte ersättning ur försäkringen för dessa kostnader.

Självrisk och högsta ersättningsbelopp

C22. Självrisk är 20 procent av kostnaderna, dock lägst 1 500 kronor.

C23. Vi betalar vid varje tvist högst 200 000 kronor.

Endast *en* tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stöder sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter.

Således kan en tvist föreligga även om yrkandena inte stöder sig på samma rättsliga grund.

Värderings- och ersättningsregler

Gemensamt för all egendom

C24. Vi ersätter din ekonomiska förlust enligt nedanstående regler. Förlust eller annan olägenhet av att egendomen inte har kunnat användas betalar vi bara om vi särskilt har åtagit oss detta. Värdering sker utan hänsyn till affektionsvärde.

C25. Vi har rätt att avgöra om en skada ska ersättas kontant eller repareras eller ersättas med likadan eller närmast motsvarande egendom. Vi har också rätt att avgöra var egendom ska inköpas eller vem som ska utföra reparationen. Vi övertar äganderätten till förlorad egendom som vi ersatt. Kommer föremål som vi ersatt till rätta ska du genast lämna tillbaka det till oss.

C26. Vi åtar oss att vid återställande av byggnad eller byggnadsdel som beställs av oss anlita byggtreprenör som

- är miljögodkänd av oss, om sådan finns på orten
- utför reparation som ger minsta möjliga miljöpåverkan utan att kvaliteten påverkas
- källsorterar byggavfall
- garanterar att farligt avfall hanteras enligt gällande förordning
- använder miljövänligt byggmaterial enligt förteckningen i Folksams byggmiljöguide. Om du vill byta till annat material än det skadade (till exempel från plastmatta till parkett eller klinkers) får du själv betala eventuell merkostnad.

Vi åtar oss att vid kontantersättning ge råd och anvisningar om

- de materialval som finns redovisade i Folksams byggmiljöguide

- hur bygg- och rivningsavfall inklusive farligt avfall ska tas om hand
- rivningsmetoder för att kunna återanvända byggmaterial.

Vid skada som inte omfattas av försäkringen kan vi lämna förslag på miljövänliga byggmaterial och på miljögodkända byggtreprenörer.

Lös egendom, utom hushållsmaskiner

Beträffande värdering av hushållsmaskiner, se punkt C34.

C27. Värdering av egendom sker med utgångspunkt från prisläget vid skadetillfället. Har priset hunnit stiga innan du är klar med dina ersättningsanspråk tar vi hänsyn till detta när det gäller prisändringar inom två månader från skadedagen.

C28. När vi i det följande talar om marknadsvärdet menar vi vad det kostar att i allmänna handeln köpa likvärdig egendom i samma skick som den skadade vid skadetillfället eller, om sådan inte finns att köpa, vad den sannolikt skulle ha kostat om den funnits. Med likvärdig egendom menar vi i det följande likadan egendom eller egendom som till pris, kvalitet och prestanda är så lika den skadade som möjligt.

C29. Egendom som stulits, totalskadats eller på annat sätt förlorats värderas enligt punkterna C30–C33.

Om egendom blivit delvis förstörd, värderas skadan till vad det kostar att reparera egendomen. Ersättningen kan dock aldrig bli högre än enligt respektive värderingsregel för förlorad

egendom. Repareras inte föremålet anser vi förlusten vara skillnaden mellan marknadsvärdet före skadan och marknadsvärdet efter skadan.

Mobiltelefon, cykel, kläder, tv med mera enligt tabell

C30. Egendomen värderas enligt följande.

Vi utgår från vad det kostar att i allmänna handelen köpa ny likvärdig egendom. Ersättning lämnas i procent av nypriset enligt tabell.

För nyare egendom – som skuggats – får du ersättning motsvarande nypriset om du återanskaffar egendomen inom sex månader från skadetillfället. Om återanskaffning inte sker, får du ersättning med 70 procent av nypriset.

Antikviteter, böcker, fotografier med mera

C31. Antikviteter, böcker, frimärken, konstverk, mynt, sedlar, samlingar och föremål som

ingår i samlingar eller har allmänt samlarvärde värderas till marknadsvärdet.

Fotografier, privat framställda film- och bandupptagningar och liknande egendom samt annan egendom som är resultatet av hobbyarbete värderas till marknadsvärdet om sådant finns och i annat fall till återanskaffningskostnaden för råmaterialet.

Tillbehör till motordrivet fordon, båt med mera

C32. Tillbehör och delar till fordon och farkoster enligt punkt A5 ersätts i förekommande fall enligt våra villkor för fordon, bil eller båt och i annat fall enligt punkt C33. Exempel: Vinterdäck värderas enligt våra bilvillkor.

C30 Tabell Ersättning i procent av nypriset vid skadetillfället

Föremål	Mindre än								10 år eller mer
	1 år	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7-9 år	
Mobiltelefon		60	20	10	10	10	10	10	10
Armbandsur				65	60	55	45	30	20
Cykel			65	55	50	45	40	30	20
Glasögon			60	50	40	30	20	20	20
Handverktyg				60	50	45	40	30	20
Kläder, skor och stövlar		60	30	10	10	10	10	10	10
Resväska, barnvagn, skid- och golfutrustning			60	50	40	30	20	20	20
Cd-skivor, dvd-skivor, dvd-filmer, tv-spel	50	50	50	50	50	50	50	50	50
Radio, stereo, tv, hemmabioanläggning, spelkonsol, dvd-spelare			60	50	40	30	20	20	20
Kamera, videokamera		60	50	40	30	25	20	20	20
Bärbart ljud, tex mp3/mp4, gps och bärbara datorspel		60	50	40	30	25	20	20	20

Reglerna ovan tillämpas inte för föremål som inte var funktionsdugliga vid skadetillfället. Inte heller tillämpas reglerna om de skulle leda till ett oskäligt resultat. Värdering sker då istället enligt vad som gäller enligt punkt C33.

Övrig lös egendom

C33. Egendomen värderas till marknadsvärdet. Om marknadsvärdet inte kan fastställas, är utgångspunkten för värderingen i stället vad det kostar att återanskaffa ny likvärdig egendom. Från den kostnaden görs avdrag för värdeminskning på grund av ålder, slitage, omodernitet, minskad användbarhet och annan omständighet.

Är värdet enligt ovan minst 70 procent av priset för ett nytt likvärdigt föremål, värderas föremålet till nypriset. Då måste föremålet återanskaffas inom sex månader från skadetillfället. Om återanskaffning inte sker, värderas föremålet till 70 procent av nypriset.

Hushållsmaskin (inklusive spis)

C34. Vid värderingen utgår vi från det billigaste av alternativen reparation eller återanskaffande av ny motsvarande hushållsmaskin. Från kostnaden gör vi åldersavdrag med tio procent per påbörjat år räknat från det att maskinen första gången togs i bruk.

Högsta åldersavdrag för hushållsmaskin som före skadan var funktionsduglig är 80 procent. Denna begränsning av avdraget gäller dock inte för skada genom kortslutning, överslag eller överspänning enligt punkt A27 eller B4 eller för skada på hushållsmaskiner och installationer enligt punkt A36 eller B14. Med hushållsmaskin menar vi maskin för klädvård, disk, städning eller förvaring eller maskin för tillagning eller förvaring av livsmedel.

Ersättning vid underförsäkring

Dessa regler gäller inte vid kollektiv hemförsäkring samt Medlemshem.

C35. Försäkringsbeloppet för personligt lösöreska motsvara hela värdet av egendomen, värderad enligt ovanstående regler. Är försäkringsbeloppet betydligt lägre ersätts endast så stor del av skadan som beloppet utgör av värdet. Om vi begär det är du skyldig att lämna en förteckning även över det som är oskadat, så att vi

kan bedöma om underförsäkring förelåg.

Exempel: Antag att hela värdet av lösöret före skadan var 400 000 kronor men försäkringen bara var på 300 000 kronor. Det betyder att endast 75 procent var försäkrat och vi ersätter då bara 75 procent av skadan vare sig den var stor eller liten.

Byggnad

C36. Vid återställande beräknas skadekostnaden enligt WinBygg, som är ett kalkylprogram som Folksam använder för att prissätta byggnadsskador.

Vi förklarar vissa begrepp som vi använder.

Återställande: Antingen reparation av den skadade byggnaden eller uppförande på samma grund av likadan eller närmast motsvarande byggnad för samma ändamål.

Vid skada på sådana byggnadsdelar som installationer eller hushållsmaskiner menar vi med återställande reparation, när sådan kan göras till kostnad understigande utbyteskostnaden, eller i annat fall utbyte av det skadade föremålet.

I kostnaden för återställandet ingår även kostnad för lokalisering och friläggning (även rivning) av skadat föremål när skadan omfattas av försäkringen. Detsamma gäller återläggning efter reparation.

Byggnadsdel: Var och en av de installationer, ytbeklädnader, tillbehör med mera som är uppräknade i Tabell för åldersavdrag i punkt C41.

Vid skada ersätts de skadade utrymmenas byggnadsdelar och ytskikt. Angränsande oskadade utrymmen med samma ytskikt som i de skadade ersätts inte.

Marknadsvärde: Det pris som vid skadetillfället mest sannolikt kan erhållas.

C37. Anges det i försäkringsbeskedet att byggnad är fullvärdesförsäkrad finns ingen beloppsbegränsning. Anges i stället ett försäkringsbelopp för byggnad, är detta belopp det högsta belopp som vi kan betala. Rivningskostnader ersätts dock utöver försäkringsbeloppet.

Byggnaden återställs

C38. Vid återställande inom två år från skadedagen värderar vi skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa byggnaden med användande av rationella metoder och material. Avdrag görs i vissa fall på grund av berörda byggnadsdelars ålder, se Tabell för åldersavdrag i punkt C41.

Därutöver kan avdrag göras om underhållet för den del av byggnaden som drabbats av skada varit uppenbart eftersatt eller byggnadsdelen utsatts för onormalt slitage. Detta gäller även del av byggnad som inte angetts i tabellen för åldersavdrag.

C39. Kan återställandet inte slutföras inom två år från skadedagen på grund av hinder som du inte kunnat påverka, räknas tiden från den dag då hindret upphörde. Återställandet måste i varje fall påbörjas inom fem år från skadedagen.

C40. Det finns statliga föreskrifter om hur en byggnad ska utföras. Om återställandet fördras på grund av sådan föreskrift betalar vi också fördringen. Beträffande annan föreskrift än sådan, som avser extra isolering eller ändamålsenlighet för handikappade, gäller detta dock bara intill högst 100 000 kronor. En förutsättning är att du på vår bekostnad begär dispens och överklagar myndighets beslut om vi kräver det.

Ersättning

C41. Åldersavdrag görs på återställandekostnaden för material och arbete för varje byggnadsdel eller del därav enligt tabellen nedan. Byggnadsdelens ålder beräknas från tidpunkten då den första gången togs i bruk.

Vid återställande av ”installation utomhus” (till exempel rörsystem i mark) tillämpas installationens åldersavdrag på hela kostnaden för återställandet, det vill säga inklusive friläggning (även rivning) och återläggning. Avdraget är begränsat till 80 procent för byggnadsdel som före skadan var funktionsduglig. Denna begränsning av avdraget gäller dock inte för skada som ersätts enligt punkt B4

(kortslutning, överslag eller överspänning) eller B14 (skada på hushållsmaskiner och installationer), där åldersavdraget således kan uppgå till 100 procent. Vid ett och samma skadetillfälle är de sammanlagda åldersavdragen högst 105 000 kronor.

För tilläggsförsäkringarna Husextra och Borätt Extra gäller ovanstående men med följande ändringar: Åldersavdrag på skadade byggnadsdelar begränsas till sammanlagt högst 20 000 kronor. För skada på byggnadsdelar som enligt tabellen i punkt C41 är avskrivna med 100 procent lämnas dock ingen ersättning.

Annan byggnad uppförs på samma tomt

C42. Om du inom två år uppför annan byggnad på tomten för samma ändamål som den skadade, värderas skadan enligt punkterna C38–C41. Eventuella merkostnader för ny grund om befintlig grund är oskadad ersätts inte. Inte heller ersätts eventuella merkostnader för dragnings av nya rör och ledningar med mera om de befintliga är oskadade.

Övriga fall

C43. Om du inte inom två år återställer den skadade byggnaden enligt punkt C38 eller uppför annan byggnad enligt punkt C42, värderas skadan på samma sätt som enligt ”Byggnaden återställs”. Vi värderar skadan högst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Övriga regler

C44. Om marknadsvärdet på hela byggnaden omedelbart före skadan på grund av ålder och/eller slitage understeg 50 procent av marknadsvärdet för en ny motsvarande byggnad, värderas skadan högst till skillnaden mellan fastighetens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

C45. Kan reparation utan väsentlig olägenhet göras i samband med pågående eller förestående underhålls- eller åldringsarbete, till- eller

ombyggnad värderas skadan till uppskattad andel av sådan kostnad.

C46. Hindras återställande på grund av lag eller genom föreskrift från myndighet och anskaffar eller uppför du därför inom fem år annan byggnad för samma ändamål på annan plats värderas skadan på samma sätt som enligt ”Byggnaden återställs”, punkterna C38–C41, dock högst till den faktiskt nedlagda

kostnaden och lägst till det belopp den skulle värderats till enligt punkt C43. Förutsättningen är att du, om vi begär det, på vår bekostnad begär dispens och överklagar myndighets beslut.

Får hindret till följd att de kvarstående byggnadsdelarna förlorar i värde, gäller försäkringen också för denna förlust – även om annan byggnad inte anskaffas eller uppförs.

C41. Ersättningstabell

Byggnadsdel	Frifår	Därefter görs ett procentuellt åldersavdrag per påbörjat år med
Installationer för värme, vatten, avlopp, sanitet, ventilation, centraldammsugning samt maskinell utrustning		
– rörsystem, vattenradiatorer, sanitetsgods (inte maskinell utrustning)	10 år	5 %
– värmepumpänläggning, djupvattenpump, keramisk eldstad i värmepanna, solfångare, vindkraftverk, takvärme, elslingor i golv, hushållsmaskin (inkl spis)	2 år	10 %
– luft/luft värmepumpsanläggning	2 år	15 %
– elinstallation, dock inte elradiator (se övriga installationer)	20 år	5 %
– övriga installationer, pool och poolduk samt annan maskinell utrustning än hushållsmaskin	5 år	8 %
Radio- och tv-antenn, radiomst, markiser	2 år	10 %
Målning in- och utvändigt, tapetsering samt annan väggbeklädnad (inte i våtrum)	5 år	8 %
Köksinredning	15 år	5 %
Lås	15 år	5 %
Golvbeläggningar (inte i våtrum)		
– textila	5 år	8 %
– plast, linoleum, laminat	10 år	5 %
– lamellträ (parkett), keramiska plattor	15 år	5 %
– homogent trä	20 år	5 %
Vårtrumsbeklädnad (inklusive tätskikt)		
– golv- och väggmatta (trädsvetsad)	5 år	8 %
– keramiska plattor, natursten	10 år	5 %
– övrigt golv- och väggbeklädnadsmaterial samt målning i våtrum	2 år	10 %
Takbeläggning av papp, plast eller gummiduk, altantak	5 år	8 %
Takbeläggning övrigt	25 år	2 %
Skorsten		
– stål eller plåt	5 år	8 %
– annat material	25 år	2 %
Murad öppen spis, kakelugn	25 år	2 %

Tomtmark

Tomtmarken återställs

C47. Vid återställande av tomtmark inom två år värderar vi skadan till vad det kostar att utan dröjsmål återställa tomten med rationella metoder och material. Skada på växtlighet värderar vi till kostnaden för nyplantering av buskar och träd, dock endast med kostnaden för plantor som normalt saluförs i handels-trädgårdar eller plantskolor i Sverige.

Vid skada på grund av jordskalv, jordskred, jordras, berggras, lavin och vulkanutbrott (punkt B12) betalar vi högst det belopp som svarar mot skillnaden mellan tomtens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Högsta ersättningsbelopp är dock två gånger den skadade tomtens taxeringsvärde eller – om detta ger högre ersättning – 100 000 kronor.

Vid övriga skadehändelser betalar vi högst 100 000 kronor.

Sanering av oljeskada på tomtmark ersätts med högst 500 000 kronor.

Tomtmarken återställs inte

C48. Om du inte återställer tomtmarken och inte heller anskaffar annan tomtmark inom två år, värderar vi skadan till skillnaden mellan den skadade tomtmarkens marknadsvärde omedelbart före och omedelbart efter skadan.

Anskaffar du inom två år annan likvärdig tomtmark för samma ändamål, värderar vi skadan till anskaffningskostnaden minskat med den skadade tomtmarkens värde efter skadan. Har den anskaffade tomtmarken högre värde på grund av ökad areal, förbättrat läge eller annan omständighet, gör vi avdrag för detta.

Vid skada på grund av jordskalv, jordskred, jordras, berggras, lavin och vulkanutbrott (punkt B12) betalar vi högst två gånger den skadade tomtmarkens taxeringsvärde eller 100 000 kronor om detta ger högre ersättning.

Vid övriga skadehändelser betalar vi högst 100 000 kronor.

Allmänna bestämmelser

För de försäkringar som tas upp i villkorshäftet gäller försäkringsavtalslagen (2005:104).

Information om Folksam behandling av personuppgifter

Folksambolagens verksamhet är försäkringar och sparande. Verksamheten står under tillsyn av Finansinspektionen. Huvudansvarig för behandlingen av dina personuppgifter är det. Folksambolag som du har avtal med. Uppgifterna används för förvaltning av ditt avtal och för ändamål som är nödvändiga i försäkrings- och sparandeverksamheten, till exempel premieberäkning, statistik, marknadsföring och förebyggande av skador. Uppgifterna erhålls huvudsakligen från försäkringstagaren men kan också kompletteras med uppgifter från registerkällor, såsom folkbokföringsregister, fastighetsregister och kreditupplysningsregister. Uppgifterna behandlas med sekretess, i enlighet med Folksam etiska regler.

Dina adressuppgifter och enkla grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för rationell administration; bland annat automatisk adressuppdatering, samordning av information till dig och marknadsföring.

Om du upptäcker felaktigheter i registrerade uppgifter vänder du dig till kundtjänst vid ditt närmaste Folksamkontor. För utdrag ur Folksam register skriver du till: Registerutdrag, Folksam, 106 60 Stockholm.

Skaderegistrering

För att minska försäkringsbolagens kostnader för ersättning som baseras på oriktiga uppgifter använder sig bolaget av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Registret används endast

i samband med skadereglering. Personuppgiftsansvarig för GSR är Sveriges Försäkringsförbund, Box 24043, 104 50 Stockholm. När en skada anmäls till bolaget, anmäls denna (skadetyper, skadedatum, skade-, organisations- och personnummer) även för registrering i GSR. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos något annat försäkringsbolag.

C51. Vi äger rätt att i det för försäkringsbranschen gemensamma skadeanmälningsregistret (GSR) registrera anmälda skador i anledning av denna försäkring.

Avtalet och premien

C52. Försäkringen gäller från och med den dag som anges i försäkringsbeskedet. Tecknas försäkringen samma dag som den ska börja gälla, gäller den från och med det klockslag då den tecknades.

C53. Försäkringen förnyas automatiskt för ett år om inte uppsägning har gjorts av dig som försäkringstagare eller av oss. Den förnyade försäkringen börjar löpa när tiden för den tidigare försäkringen går ut. Vill du i stället säga upp försäkringen behöver du inte ange någon särskild anledning. Uppsägning från vår sida kräver däremot särskilda skäl enligt försäkringsavtalslagen. Tecknar du motsvarande försäkring i annat försäkringsbolag förnyas försäkringen inte.

C54. Du får säga upp försäkringen under försäkringstiden om det föreligger viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel om behovet av försäkringen upphör eller liknande omständighet inträffar. Du får också

säga upp försäkringen vid skada att upphöra inom 14 dagar. Från vår sida får vi säga upp försäkringen under försäkringstiden bara om det föreligger viss anledning som anges i försäkringsavtalslagen, till exempel att du grovt åsidosatt dina förpliktelser mot oss. Om försäkringen sagts upp av dig eller oss, får du tillbaka den del av premien som du har rätt till.

C55. Försäkringen och premien bygger på de uppgifter som du har lämnat oss.

Om du finner att uppgifterna inte är riktiga eller om förhållandena ändras ska du omedelbart anmäla detta till oss. Annars riskerar du att helt eller delvis stå utan försäkringsskydd. Vi kan göra avdrag på ersättningen vid skada om du uppsåtligt eller oaktsamt har lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter.

Vid premieberäkningen tar vi hänsyn till olika faktorer, bland annat var i landet du bor och din ålder.

C56. Ändring av premie och andra villkor kan vi normalt bara göra i samband med förnyelse av försäkringen. Om vi vill göra sådan ändring meddelar vi dig senast i samband med att vi sänder dig premiekravet så du har tid att bestämna dig om du vill godta ändringen eller låta försäkringen upphöra.

C57. Premie för nyteknad försäkring behöver inte betalas tidigare än 14 dagar från den dag då vi sände dig premiekravet. Detsamma gäller tilläggspremie på grund av att försäkringen ändrats under försäkringstiden.

Premie för förnyad försäkring behöver inte betalas tidigare än en månad från den dag då vi sände dig premiekravet. Om premieperioden är högst en månad ska premien dock betalas på periodens första dag.

C58. Om premien inte betalas i rätt tid skriver vi och säger upp försäkringen att upphöra 14 dagar därefter. Om du betalar inom dessa 14 dagar fortsätter försäkringen att gälla.

Är det fråga om obetald tilläggspremie får

vi räkna om försäkringstiden för den ändrade försäkringen med hänsyn till den premie som du tidigare betalat.

C59. Betalar du premien efter det att försäkringen har upphört på grund av underlåten betaling anser vi att du har begärt ny försäkring från och med dagen efter den då premien betalades. Vi underrättar dig inom 14 dagar om vi inte vill bevilja ny försäkring.

C60. Har du hindrats från att betala premie i rätt tid på grund av att du blivit svårt sjuk, berövats friheten eller inte fått ut lönen eller pensionen från din huvudsakliga anställning eller liknande hinder, fortsätter försäkringen ändå att gälla. Men den upphör om premie inte betalas inom en vecka efter det att hindret fallit bort och i vart fall när tre månader gått från den dag premien skulle ha betalats.

C61. Skulle vi av någon anledning säga upp försäkringen men du får vårt brev för sent på grund av omständigheter som du inte kunnat råda över, upphör försäkringen först en vecka efter det du fått brevet. I vart fall upphör den när tre månader gått från avsändandet och detta gäller även om brevet inte alls kommer fram.

Dubbelförsäkring

C62. Har samma intresse försäkrats mot samma fara hos flera bolag, är varje bolag ansvarigt mot den försäkrade som om det bolaget ensamt hade beviljat försäkring. Du har dock inte rätt till högre ersättning från bolagen än vad som sammanlagt svarar mot skadan. Är summan av ansvarsbeloppen större än skadan, fördelas ansvarigheten mellan bolagen efter förhållandet mellan ansvarsbeloppen.

Aktsamhetskrav, grov vårdslöshet, uppsåt

C63. Försäkringen ger dig ett långtgående skydd vid skada. Du måste dock själv medverka till att skada inte inträffar. I villkoren finns några krav på aktsamhet som du måste följa för att inte riskera avdrag på ersättningen.

Hur vi beräknar avdraget framgår vid respektive aktsamhetskrav i villkorstexten. Hänsyn tas till den betydelse förfarandet har haft för skadan eller dess omfattning och till omständigheterna i övrigt. Vi kan göra avdrag även om det är någon annan som varit oaktsam om denne handlat med ditt samtycke. Med ditt handlande likställs handlande av

- a) den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- b) din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i en sådan bostad.

Försäkringen gäller inte för dig om du framkallat skadan uppsåtligen eller i den mån du uppsåtligen förvärrat följderna av en skada. Om skadan uppkommit, eller dess följder förvärrats, genom grov vårdslöshet från din sida kan vi göra avdrag på ersättningen. Detsamma gäller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Med ditt handlande likställs handlande av

- a) den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- b) din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i en sådan bostad.

Ansvarsförsäkringen gäller utan avdrag vid grov vårdslöshet eller om du annars måste antas ha handlat eller underlåtit att handla i vetskap om att detta innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa. Vi är dock skyldiga att lämna ersättning bara om du inte själv kan betala. Har aktsamhetskrav åsidosatts eller skadan orsakats med uppsåt av någon som var allvarligt psykiskt störd eller var under tolv år gör vi inget avdrag.

Räddningsåtgärder

C64. När en skada inträffar åligger det varje försäkrad att efter förmåga begränsa dess omfattning, till exempel larma brandkåren vid

brand, försöka stänga huvudkran vid läckage, försöka rädda hotat lösöre i den mån det kan ske utan fara. Rimlig kostnad för åtgärd att hindra följderna av en skada som hänt ersätts av oss vare sig åtgärden lyckades eller inte, i den mån du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Det nu sagda gäller även om det är fråga om att hindra en skada som omedelbart hotar att inträffa. Kostnader för räddningsåtgärder ersätts även om försäkringsbeloppet inte räcker till i den mån åtgärderna kan anses försvarliga.

Har du uppsåtligen åsidosatt dina skyldigheter att vidta räddningsåtgärder kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna. Detsamma gäller om du har åsidosatt dina skyldigheter med vetskap om att det innebar en betydande risk för att skadan skulle inträffa eller annars genom grov vårdslöshet. Vid ansvarsförsäkring tillämpas dock inte dessa bestämmelser om nedsättning av ersättningen i förhållande till den skadelidande. Vi är dock skyldiga att lämna ersättning bara om du inte själv kan betala. Med ditt handlande likställs handlande av

- a) den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- b) din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gemensam bostad eller bohag i en sådan bostad.

Dröjsmålsränta

C65. Vi strävar efter att ersätta skador så snart det går. Om utredningen drar ut på tiden kan vi betala ersättning i förskott. Skulle det ändå, trots att du gjort vad som åligger dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Tidpunkten för betalningen kan dock förskjutas i vissa situationer som anges i försäkringsavtalslagen.

Dröjsmålsräntan beräknas enligt 6§ räntelagen. Medan vi väntar på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens refe-

rensränta. Även sådan ränta beräknas från den tidpunkt som anges i första stycket. Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

Force majeure

C66. Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror eller på grund av myndighets åtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Återkrav

C67. I samma utsträckning som vi har betalat ersättning för skada, övertar vi rätten att kräva ersättning av den som är ansvarig för skadan.

Lag, garanti, annan försäkring

C68. Försäkringen gäller inte för skada som leverantör eller annan ansvarar för enligt lag, garanti eller liknande åtagande. Försäkringen gäller dock om den försäkrade kan visa att den som gjort åtagandet inte kan fullgöra detta. Har du vid köp av egendom tecknat särskild försäkring, så gäller din hem-/villaförsäkring endast i den mån ersättning inte lämnas genom den särskilda försäkringen.

Krigsskador

C69. Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror. Om du har försäkring med försäkringsställe i Sverige och är på resa utanför Sverige, tillämpar vi inte undantaget för krigsskador inom tre månader efter oroligheternas utbrott under förutsättning att du vistades i det drabbade området vid utbrottet.

En annan förutsättning är att du inte tagit del i oroligheterna eller tagit befattning med dem som rapportör eller dylikt. Detsamma gäller om du har försäkring med försäkringsställe i annat land än Sverige och är på resa utanför det landet.

För överfallsskyddet i hemförsäkring gäller dock alltid undantaget för krigsskador.

I sådana fall där vi inte tillämpar undantaget betalar vi merkostnad för hemresa som inte kan betalas enligt resegarantilagen. Med merkostnader menar vi extra kostnader för resa, kost och logi. Vi betalar då också resgods som du förlorar på grund av oroligheterna, till exempel som konfiskerats eller som du varit tvungen att lämna kvar vid evakuering. Detsamma gäller vid förlust av tilläggsförsäkrad båt.

Atomskador med mera

C70. Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med atomkärnprocess.

Försäkringen gäller inte heller för skada genom spridande av biologiska, kemiska eller nukleära substanser i samband med terrorhandling. Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämma en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Dammbrott

C71. Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med dammbrott.

Preskription

C72. Du förlorar din rätt till försäkringsersättning om du inte väcker talan mot oss inom tre år från det du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande och i varje fall inom tio år från det att fordringen tidigast hade kunnat göras gällande. Om du anmält

70 Allmänna bestämmelser

skadan till oss inom den tid som angetts här har du dock alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, räknat från den dag då vi meddelat dig vårt slutliga beslut i ersättningsfrågan.

Om skada inträffar

C73. Anmäl till oss vad som hänt så snart som möjligt. Ta gärna den första kontakten med oss per telefon. Telefonnummer framgår av ditt försäkringsbesked.

C74. Stöld, rån och andra tillgreppsbrott, skadegörelse eller överfall ska också anmälas till polisen. Lämna oss en kopia av polisanmälan. För vår bedömning i ersättningsfrågan är vi bland annat beroende av vad som framgår av polisprotokollet. Du ska därför medverka i polisutredningen genom att lämna alla uppgifter du har.

C75. Skada som har skett under transport ska också anmälas till transportföretaget. Har skada hänt på hotell ska den också anmälas till hotellet.

C76. För att vi ska kunna bedöma ditt ersättningskrav måste du ge oss de upplysningar och handlingar som vi behöver såsom inköpskvitton, läkarintyg, förteckning över samlingar och så vidare.

C77. Du är skyldig att medverka till besiktning som vi vill utföra i anledning av inträffad skada.

C78. Reparation ska godkännas i förväg av oss. Våra anvisningar ska följas vid valet av reparatör, reparationsmetod och material. Vi äger företräda dig i förhållande till den som utför reparationen. Skadade föremål ska under skaderegleringstiden hållas tillgängliga för eventuell besiktning. För försäkringen gäller vissa miljöåtaganden. Dessa framgår av punkt C26.

Vid frågor om försäkring eller skador

C79. Kontakta ditt närmaste Folksamkontor. Telefonnummer framgår av ditt försäkringsbesked.

I försäkringsfrågor kan du också ringa Folksam Kundservice 0771-950 950, vardagar 07.30–21.00, lördagar och söndagar 09.00–19.00. E-post: kundservice@folksam.se

Om du behöver omedelbar hjälp

C80. Kontakta oss vid inträffad skada 0771-960 960, vardagar 08.00–17.00. Övrig tid, kontakta Folksam Jour.

Folksam Jour

Inom Sverige: 020-45 00 00
Utansför Sverige: +46 771 45 00 00

Återbetalning vid förskott

C82. Om vi förskotterar pengar eller ställer betalningsgaranti för till exempel sjukvårdskostnader måste du vara beredd att betala tillbaka om det visar sig att du inte hade rätt till ersättning från försäkringen.

Vi vill att du ska vara nöjd

C83. Vänd dig först till oss på Folksam

Om du har frågor, ta i första hand kontakt med din handläggare. Då har du möjlighet att få förklaringar och kompletterande upplysningar. Adress och telefonnummer finns på brevet från din handläggare samt ditt försäkringsbesked. Om du skulle vilja gå vidare med ditt ärende, har du rätt att få det prövat.

Värdering av lös egendom

Du kan begära att en värderingsman, förordnad av handelskammaren, ger ett utlåtande om värdet på din lösa egendom. Om värderingsmannen kommer fram till ett högre värde än vi, betalar vi hela värderingskostnaden. I annat fall betalar du och vi hälften var, upp till 2 000 kronor. Av den överskjutande delen betalar du bara tio procent.

Värdering av fast egendom

Om värdet av den skadade eller förlorade fasta egendomen understiger ett basbelopp kan saken avgöras av tingsrätten. Gäller det större belopp får du välja om du vill ha saken avgjord genom skiljedom eller i domstol. Bli det ett skiljedomsförfarande utser du och vi varsin skiljeman, som ska vara sakkunnig och opartisk. Den tredje skiljemannen utses av handelskammaren i länet. Skiljemännen ska tillämpa värderingsreglerna i dessa villkor. Om alla tre skiljemännen sätter olika värden gäller det mellersta värdet.

Betalningen till skiljemännen står vi för om minst två av dem sätter högre värde än vad vi i förväg erbjudit dig. I annat fall får du betala 1 200 kronor plus tio procent av återstoden. Resten betalar vi.

Om vi ändå inte kan enas, till exempel i ett skadeärende, finns det flera möjligheter för dig att få ärendet prövat. De möjligheterna kan du läsa om här.

– *Kundombudsmannen Folksam* prövar kostnadsfritt de flesta försäkrings-, sparande- och skadeärenden.

Det är en fristående och opartisk instans. Anmälan måste göras inom ett år från det att Folksam lämnat slutligt besked.
Adress: 106 60 Stockholm
Telefon: 020-65 52 53
E-post: kundombudsmannen@folksam.se
www.folksam.se/kundservice/omduintearnoj

– *Personförsäkringsnämnden* prövar kostnadsfritt försäkringsmedicinska frågor om liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkringar. Ansökningsblankett beställer du av Folksam eller Personförsäkringsnämnden.
Adress: Box 24067, 104 50 Stockholm
Telefon: 08-522 787 20
www.forsakringsnamnder.se

– *Allmänna reklamationsnämnden, ARN*, prövar kostnadsfritt de flesta tvister om privatpersoners försäkringar. Undantag är tvister som rör lägre belopp än 2 000 kronor samt medicinska bedömningar och vållande frågor vid trafikolyckor. Anmälan till ARN måste göras senast sex månader efter det att Folksam eller Kundombudsmannen har lämnat slutligt besked.
Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
Telefon: 08-508 860 00
www.arn.se

– *Tingsrätten* kan pröva din tvist med Folksam. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ofta ersätta en del av kostnaderna, men du måste i så fall kontakta advokat eller annat lämpligt ombud, som kan godkännas av Försäkringsförbundets nämnd för rättskydds-frågor. www.domstol.se

– *Konsumenternas försäkringsbyrå* ger kostnadsfri information och råd, men prövar inte enskilda försäkringstvister. Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm
Telefon 0200- 22 58 00
www.konsumenternas.se

– *Kommunal konsumentvägledning* finns i många kommuner och ger kostnadsfri hjälp i försäkringsärenden.

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning. Fordringen preskriberas därmed. För att undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten. I regel måste detta ske inom tre år från det att du fått kännedom om att fordringen kunde göras gällande, och i varje fall inom tio år från det att fordringen tidigast kunde göras gällande.

Om du som privatperson anmält ett försäkringsfall före preskriptionstidens utgång, har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller från Kundombudsmannen Folksam.

Några råd

- Spara gärna kvitton på inköp av dyrare föremål.
- Gör en förteckning över dina värdeföremål.
- Ta fotografier på eller videofilma värdefulla saker och sådant som kan vara svårt att beskriva.
- Du kan också ta interiörbilder av hela hemmet som ett stöd för minnet. Det gör det lättare både för dig och oss om det händer en skada, till exempel en brand.
- Förvara helst foton och förteckning på annat ställe än hemma.

Adresser och telefonnummer

Om skada inträffar

Kontakta oss så snart som möjligt per telefon 0771-960 960 vardagar 08.00–17.00.
Vid akut skadehändelse övrig tid, ring Folksam Jour.

Folksam Jour

vid akut skadehändelse
Inom Sverige 020-45 00 00
Utanför Sverige + 46 771 45 00 00

SOS-International

Nitivej 6
DK-2000 Frederiksberg
DENMARK
E-post: sos@sos.dk
Tel: +45 70 10 50 50
Fax: +45 70 10 50 56

Falck TravelCare

P.O. Box 44095
SE-100 73 Stockholm
SWEDEN
E-post: folksam@falcktravelcare.se
Tel: +46 8 587 717 76
Fax: +46 8 660 23 90

Folksam
106 60 Stockholm
0771-950 950
folksam.se

Folksam